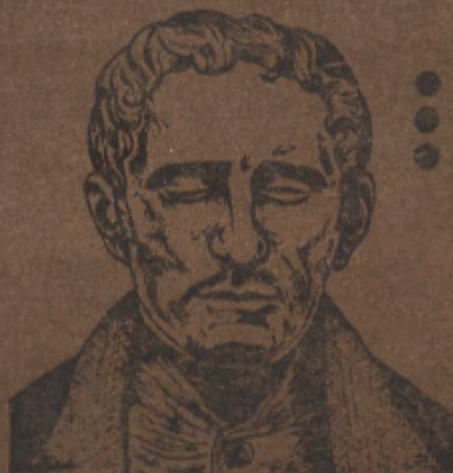

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGENLÁTOK
ORSZÁGOS SZÖVETSEGENEK
FOLYOIRATA

ELŐFIZETHEŐ A
A MEGYEI SZERVEKNEL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGENLÁTOK
ORSZÁGOS SZÖVETSEGENEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MAJUS 1, OT 47.
TELEFON: 210-440

XLVII. évfolyam
1986 * 11. szám

HENTSCHEL 86

Tudósítás

A VGYSZ Központi Elnökségének 1986 szeptember 25-i üléséről

A tanácskozáson az igazoltan távollévő Kiss Sándor és Dr. Szabó Károly kivételével az elnökség tagjai határozatképes számban megjelentek. Dr. Jáksó László megnyitója után az első napirendi pont keretében Luk János, a Komárom megyei Szervezet titkára ismertette szervezetük tevékenységét. Örömmel adott hírt arról, hogy a megyei és a városi tanácsokkal és a társadalmi szervezetekkel hagyományosan nagyon jó a kapcsolatuk.

A Tatabányai Városi Tanács segítségével a Fővárosi Kefé- és Seprűgyártó Vállalat kihelyezett részlegének megvalósult a bővítése, így lehetőség nyílt 40 dolgozó foglalkoztatására.

Jelenleg 526 tagja van a szervezetnek, közülük körülbelül hatvanan dolgoznak; a Kefé- és Seprűgyártó Vállalat előbb említett kihelyezett részlegében egyelőre tizennyolcan találtak munkát.

A látássérült telefonalközpont-kezelők számára megyénkben is egyre nagyobb gondot okoz az új elektronikus alközpontok fokozatos terjedése. Sürgette az előadó az új központokhoz a vakok által is használható kezelőkészülékek forgalomba hozatalát. A megyei

szervezet elnöksége negyedévenként tart ülést. Nagy gondot fordítanak a tagság szociális problémáinak megoldására: lakásjuttatás, szociális gondozás, rendkívüli segélyek. Évenként többször tartanak rendezvényeket, kirándulásokat nagy részvétel mellett. Csütörtöki napokon egyesületi összejöveteleket tartanak a szervezet helyiségében. Az 1986. szeptember 23-án megtartott évi rendes taggyűlés nagyon sikeres volt (itt említjük meg, hogy az ország 19 megyéjének taggyűléseiről lapunk különkiadásban számol be a tél folyamán).

A tárgysorozat második pontjának előadója Dr. Bódi István főtitkár volt, aki gazdasági kérdésekkel, ezeken belül elsősorban a VII. ötéves terv második részének költségigényeivel, pénzügyi intézkedéseivel foglalkozott.

A harmadik napirendi pontban a testület a Központi Elnökség második negyedévi határozatait összegezte és tárgyalta meg, az anyagot minden elnökségi tag előre írásban megkapta. Egy kérdésben változtatást eszközölt az elnökség, ugyanis a korábbi határozattól eltérően a szövetség központjában

az osztályok létrehozását későbbi időpontra helyezte. Az új határidő: 1988. január 1.

A bejelentések során a testület tudomásul vette, hogy a Központi Elnökség döntése alapján — a megyei szervezetek anyagi támogatásával — az 1984. március 2-án elhunyt Szemerédi István elvtársnak szövetségünk síremléket állított, melynek avatása 1986. október 6-án volt.

Dénes Józsefnek, a Wesselényi Sportkör elnökének javaslatára az elnökség hozzájárult ahhoz, hogy az úgynevezett céljellegű adományok terhére a szakosztály 40 000 forint értékben 20 darab nyugatnémet gyártmányú, pontjelzésű sakkórát kapjon.

A továbbiakban Dr. Bódi István főtitkár adott tájékoztatást a szövetség által 1987-ben szervezendő külföldi tanulmányutakról, látogatásokról és a delegációk személyi összetételéről. A testület vita után a tervezetet jóváhagyta.

Az ülés az elnök zárszavával ért véget.

Gerdelics Ferenc

Megyei szervezeteink életéből

Körzeti csoportok taggyűlései

Szövetségünk megyei szervezeteiben egyesekben körzeti csoportok, másokban pedig területi megbízottak dolgoznak. A körzeti csoportok augusztus és szeptember hónapban sorra tartották az évi taggyűléseiket. Ezeken a megyei szervezetek vezetői mellett képviseltették magukat a helyi tanácsi és tár-

sadalmi szervek, a patronáló intézmények és üzemek szocialista brigádjai is. A tanácskozással végén valamennyi helyszínen megvendégelték a jelenlévőket. Néhány taggyűlésről érkezett szerkesztőségünkbe tudósítás, amelyekből a következőkben részleteket közlünk.

Makó

Makón a Városi Egészségügyi Klubközpontban augusztus 1-én volt az esemény. Az elnöki megnyitó után Erdős Ernő, a körzeti csoport vezetőségi tagja adott számot az egyesület vezetőségének elmúlt egy esztendejéről. Ismertette a taglétszám alakulását, amely szerint a beszámoló időpontjában 137 tagja volt a körzeti csoportnak. Ezután a klubfoglalkozásokról, rendezvényekről beszélt. Részletesen ismertette a klubfoglalkozások témáit, amelyeket Rácz Sándor tanár segítségével állítanak össze. Egy-egy foglalkozáson átlag 20—30 személy van jelen. Elmondta, hogy igen színvonalas rendezvényeket tartanak az esztendő jeles ünnepein, ezek nagy jelentőségűek a tagság életében. Évente szerveznek kirándulásokat, amelyeket a patronáló üzemek, és a Városi Tanács Szociálpolitikai Csoportja anyagiakban segít. A családlátogatásokat rendszeresen vég-

zik, az idős beteg tagtársakat évente többször is felkeresik. A beszámoló után Suti Lajos, a Csongrád megyei Szervezet titkára elismerő szavakkal értékelte a makóiak munkáját. Néhány időszerű kérdéssel is foglalkozott. Ezt követően a Városi Tanács Szociálpolitikai Csoportjának vezetője beszédében további támogatást ígért a szervezetnek. A felszólalók közt volt a Hódmezővásárhelyi Körzeti Csoport vezetője is.

A beszédek után Makra Mihály és Kardos János mondott verseket.

Szabó István

Vác

Itt szeptember 6-án volt a taggyűlés, amelyről részletes beszámoló jelent meg a Pest megyei Hírlap váci kiadásának szeptember 11-i számában. E cikkben a látássérültekre vonatkozóan jól ismert tények is szerepelnek, ezért csak részleteket idézünk az írásból.

„... Nagy László a körzeti csoport vezetője üdvözölte a megjelenteket, majd beszámolt az elmúlt egy év munkájáról. ... Az egyesületnek 145 tagja van, közülük 14 gyermek. Vácutt és környékén 160 olyan látássérült van, aki nem tagja a szervezetnek. Folyamatosan végzik a tagszervezést, négy személyt tudtak munkába helyezni, ezekkel együtt 39 látássérült ember dolgozik rendszeresen. A tagok közül 15 személy vállalna munkát, elsősorban bedolgozást. ... A Váci Kötöttárugyár 30%-os vásárlási kedvezményt nyújt azoknak a körzeti csoportbeli tagoknak, akik az üzem termékeiből vásárolnak. Ezt a kedvezményt az idén már a csoport tagjainak gyermekeire is kiterjesztették. ... Működésük óta első alkalommal hívták össze a látássérült gyermekek szüleinek értekezletét, ahol szakemberek tartottak előadásokat a gyermekek lélektani problémáiról, nevelésük sajátosságairól. Megismertették a szülőket a körzeti csoport munkájával, tájékoztatták őket a gyermekek majdani pályaválasztási lehetőségeiről. ... A Városi Tanács segítségével jól felszerelt klubhelyiséget kapott a körzeti csoport a település központjában. ... A csoport vezetősége jó kapcsolatokat épített ki a társadalmi szervekkel, üzemekkel és intézményekkel. A Kötöttárugyár és a Forte évente 40—40 ezer Ft-tal segíti a körzeti csoportot. Jelentős a városi tanács valamint a Cement és Mészművek anyagi támogatása is.

... A beszámoló után Piniczki György, a szövetség Bu-

dapesti és Pest megyei Szervezetének titkára a Braille-émlék-érem bronz fokozatát adta át dr. Monori Baláznak, a Váci Városi Tanács V. B. titkárának és Csernák Károlynénak a Váci Kötőtárugyár gazdasági igazgató-helyettesének. Segítőkész munkájáért elismerő oklevelet kapott Fehérné Szép Éva, az Egészségügyi Szakközépiskola tanára, valamint az intézmény két tanulója, Fogarasi Tímea és Mikhel Tünde . . .”

S. J.

Taggyűlések Somogy megyében

Megyei szervezetünk minden esztendőben, szeptemberben tartja a körzeti csoportok taggyűléseit. Megyénkben 30 évvel ezelőtt alakult meg a szövetség helyi szervezete, ezért ebben az évben ünnepélyes keretek közt tartottuk meg gyűléseinket. Mind az öt körzeti csoportunk gyűlésén jelen volt megyei szervezetünk vezetősége.

10-én volt az első taggyűlés Nagyatádon. A helyi II. számú Általános Iskola tanulóinak verses, zenés műsora után politikai tájékoztató hangzott el. Ezután e tudósítás írója, a megyei szervezet elnöke ünnepi beszédben méltatta a 30 év alatt megtett utat, a küzdelmes munkát, az elért eredményeket. Mivel ez a beszéd valamennyi taggyűlésen elhangzott, ezért a többi körzet beszámolójában erre csak utalunk. Így az ünnepi beszédek főbb mozzanatait csak itt olvashatók. 1956. júniusában Kaposvárott megalakult a vakok szövetségének helyi csoportja, amelyhez akkor még Tolna és Baranya megye is

tartozott. A megalakuláskor a szervezet titkára Zárdai István sorstárs volt. Sersing Mátyás is az alapító tagok között volt, akinek a lakásán tartották az első összejöveteleket, gyűléseket, megbeszéléseket. Később Baranyában is, Tolnában is megalkult a megyei szervezet, akkor azok külön váltak Somogytól. A tagság számának növekedésével az 1970-es években sorra alakultak a körzeti csoportok. 1980 óta a körzeti csoportok tagságát a küldött tagtársak képviselik a megyei küldöttértekezleten. Jelentős eseménynek számítanak a megyében a falugyűlések, ahol a tagtársak nemcsak egymással, hanem a települések lakóival is találkoznak, megismerhetik a közös gondokat, problémákat. A megyei szervezetnek a taggyűlések idején 1000 tagja volt. A taglétszám növekedése után 1974-ben Nagyatádon, 1975-ben Marcaliban, 1977-ben Siófokon, 1978-ban Baracson, 1980-ban Kaposvárott alakult meg a körzeti csoport. A tagszervezésben jelentős munkát végzett a Siófoki Körzeti Csoport elnöke. A kezdeti időkben ez a csoport működött a legjobban, majd a többi is fokozatosan felzárkózott. A családlátogatásokon, klubdelutánokon, rendezvényeken, kirándulásokon a vezetőség és a tagság szorosabb kapcsolatba kerül egymással. Ezek az összejöveteleik igen kedveltek a tagság körében.

1981-ben létrejött a megyében, országos viszonylatban is a másodikként a vak gyermekek szüleinek munkaközössége. Ugyancsak ebben az évben alakult meg a megyében a tele-

fonalközpont-kezelők szakcsoportja. Braille-írás-olvasás tanfolyam is van a területen. A sorstársak közül 60 személy dolgozik a megyében különböző munkahelyeken. Legtöbben megállják a helyüket, közülük Lukács Magdolna telefonalközpont-kezelő és Dékány György gyögymasször 1977-ben kiváló dolgozó kitüntetést kapott. Gellért Istvánnét a Marcali Körzeti Csoport elnökét pedig kiváló társadalmi munkás éremmel tüntették ki. Az egyesületi élet fejlődését jelentősen segítik a kulturális megmozdulások. Működik egy zenei kiségyüttes a megyében. Néhány tagtárs részt vesz irodalmi pályázaton, versenyen és egyéb megmozduláson. Gyakran szerepelt náluk a Homérosz Kórus, a zenekar, a Landini Együttes. Sokan látták a megyei szervezet fejlődését, munkáját bemutató jubileumi kiállítást, ahol a látók is képet kaphattak életünkről, munkánkról. Jelentősen javult a tagság szociális helyzete a különböző juttatások, segélyek következtében. A tagság részesül az utaztatási, üdültetési és a segédeszköz-akciókban is, amelyet a lehetőség szerint igényel.

Az ünnepi beszéd után Végh István a körzeti csoport elnöke beszámolt a vezetőség munkájáról. Szólt a családlátogatások, a klubdelutánok, rendezvények, a falugyűlések fontosságáról. A hozzászólók közül többen is foglalkoztak az utaztatással, üdültetéssel.

Siófokon 13-án volt a taggyűlés. A politikai tájékoztató és az ünnepi beszéd után Horváth Gyula a körzeti csoport elnöke tartotta meg beszámolóját. Fő-

ként a családlátogatással és a társadalmi szervezetek segítő munkájával foglalkozott. A taggyűlés után a körzeti csoport tagjai hévízi kiránduláson vettek részt.

Marcaliban 17-én volt az esemény. A megnyitó után a Noszlopy Gáspár Általános Iskola tanulói versekkel és énekszámokkal tették ünnepélyesebbé a taggyűlést. Ezután az ünnepi beszéd következett. Ezt követte Gellért Istvánnának a körzeti csoport elnökének beszámolója. A tagsággal való kapcsolattartás fontosságáról, a társadalmi szervek segítségéről, és a rendezvények jelentőségéről beszélt. A hozzászólók közül néhányan utazási problémákkal foglalkoztak.

A barcsi taggyűlés 22-én volt. A politikai tájékoztató és az ünnepi beszéd után Szilovics András, a körzeti csoport megbízott elnöke beszélt az eltelt időszakban végzett munkáról. A hozzászólók közül főként a rendezvényekkel és a munkalehetőség kérdésével foglalkoztak.

Kaposvárott 23-án tartották meg a taggyűlést. A Vöröshadsereg úti Általános Iskola tanulóinak szavatai, énekszámai után következett a politikai tájékoztató és az ünnepi beszéd. Ezután Juhász Imre a körzeti csoport elnöke beszélt a végzett munkáról. Bevezetőjében a tájékoztató fontosságáról, lapunk jelentőségéről szólt. A következőkben a családlátogatást, a munkába helyezés kérdését, a patronáló szervezetek segítségét elemezte. A hozzászólók közlekedési és elhelyezkedési problémákkal foglalkoztak.

Csik Lajos

BORSODIAK KIRÁNDULÁSA SOPRONBA ÉS KÖRNYÉKÉRE

Szövetségünk Borsod megyei Szervezete évente megrendezi a már hagyományos kirándulásokat. Ez évben június 13—16. között négynapos utat szerveztünk, amelyen ötven személy vett részt. A kirándulásra ezúttal nem autóbusszal utaztunk, mint a korábbi években, hanem a Miskolc—Sopron között közlekedő gyorsvonattal.

Hatóság utazás után érkezünk meg Sopronba, ahol már várt ránk idegenvezetőnk, Dobovánszky Lajos. Vacsora után mentünk autóbusszal szálláshelyünkre, a Lőverekbe. A szép környezetben lévő erdőben, a kényelmes faházakban elfoglaltuk helyünket, abban reménykedtünk, hogy kipihenjük az utazás fáradalmait. De ez csak remény maradt, mert olyan viharos, esős éjszaka volt, hogy aligha aludhatott valaki is nyugodtan ebben a szokatlan időben.

Az első éjszaka „élményét” viszont kárpótolta a másnapi verőfényes időben megtartott autóbusszos Sopron környéki kirándulás. Felejthetetlen élmény marad valamennyiünk számára a fertődi Esterházy-kastély, a nagycenki Széchenyi-kastély és a Széchenyi-család sírkápolnájának meglátogatása, valamint az ezekkel kapcsolatos történelmi emlékeket idéző előadás meghallgatása. Útközben megálltunk még a Bánffy-fürdő épületénél, ahol a fürdő múltjáról, jelenéről szóló tájékoztatást hallhattunk. Az egésznapos kirándulás olyan kellemes volt,

hogyan senki sem érzett fáradtságot, ezért társaságunkból egyesek a kertmoziba, mások pedig magyarnóta-estre mentek.

15-én vasárnap, reggeli után Sopron belvárosának nevezetességeit kerestük fel, és azok történelmi múltjáról előadást hallgattunk meg. Idegenvezetőnkől nagyon sokat tanultunk, személyében egy intelligens, udvarias, fáradhatatlan embert ismerhettünk meg, aki kora reggeltől késő estig mindig csoportunkkal volt. Ebéd után múzeumlátogatás, majd esti szórakozás következett.

A negyedik napon reggeli után kellemes meglepetés ért bennünket. Idegenvezetőnk figyelmessége révén nem kellett vonatpótló autóbusszra átszállnunk, hanem külön autóbusszal átvittek bennünket Kapuvárra, ahonnan gyorsvonattal folytattuk utunkat hazafelé. A hosszú útról a délutáni órákban érkezünk meg megyénk székhelyére. A kirándulás élményeiről még a legidősebb résztvevők is nagy örömmel beszéltek, a fárasztó út ellenére sem bánták meg, hogy köztünk lehettek. Ezúton is köszönetet mondunk idegenvezetőnknek és a szervezőknek ezért a tartalmas, emlékezetes kirándulásért.

Mezei Istvánné

EGY NAP BÉKÉS MEGYÉBEN

„Gyön a nyomtatógép! Huzat a cséplőgép, a tüzesbika húzza” — szólt felém jó anyám gyermekkoromban — amikor az a bámészködő kisgyerekhadtól kisérvé végigment az utcákon. A

tüzesbika — vidékünkön és több más helyen is így nevezték a gőzgépet — messziről elárulta magát, amint nagy pöfögő, szuszogó, sístergő zajjal felverte. nemcsak az utca, de a házak udvarának a csendjét is. A félig nyitott kiskapun én is kifurakodtam anyám mellett az utcára. A saroknál tovább ne menj — kiáltotta utánam — ahogy a zsvivajó gyerekek közé elegyedtem. A kocsiúton, elől egy kékruhás ember ment, hosszú farudat fogott kezében. Mögötte a tüzesbika, melynek hatalmas testéből kiálló kémény fekete füstöt ontott magából. A gép hátulján két ember, közülük az egyik egy kereket forgatott, a másik kétágú vasvillával szalmacsomókat nyomkodott a masina hasába. A kicsapódó lángnyelvek olyan vörösre világították verítékező kormos arcát és ruháját, mint pokol tüze az ördögöt. A tüzes bika maga után húzta a nálánál sokkal nagyobb cséplőgépet. A sarokhoz érve a kékruhás ember farúdjával felnyomta a villanyvezetéket, hogy az alatt átmehessen a monstrum magas kéményével.

Ezek a gondolatok tódultak elém, amikor Regős Ferenc tanár, a Kétegyházi Mezőgazdasági Gépmúzeum idegenvezetője az egykori tüzesgép ismertetésére tért rá. Történt ez akkor, amikor szövetségünk Csongrád megyei Szervezete Makói Körzeti Csoportjának tagjai 1986. július 5-én egynapos kirándulásra indultak, amelynek első állomása a már említett múzeum mezőgazdasági gépeket bemutató kiállításának megtekintése volt. Ilyen

jellegű múzeum egyedülállóan csak itt van országunkban, sőt még Európában is ritkán található hasonló intézmény. Regős Ferenc részletesen bemutatta, kitűnő előadásával láttatta velünk az egyes eszközöket, gépeket, a kezdetlegesebbektől a legmodernebbekig. Így többek között: cséphadaró, járgányos nyomtató, gőzgép meghajtású különböző gépek és kombájnok. A talajművelő eszközök sorában: faeke, taposóeke, gőzeke, traktor vontatta nehéz eke és számos különféle talajmegmunkáló gép volt látható. A múzeumlátogatás előtt egy filmet vetítettek le arról, hogy az emberiség hogyan jutott el a legprimitívebb eszközöktől a legmodernebb mezőgazdasági gépekig. A múzeumban lévő eszközöket, gépeket megfelelően karbantartják, így azok üzembesz állapotban vannak, az érdeklődők működés közben is láthatják valamennyit. A múzeum a volt Almássy grófi kastélyban, illetve annak arborétumszerű gyönyörű parkjában kapott helyet.

Kétegyházáról az útunk Békéscsabán, Gyulán, Kondoroson keresztül — természetesen ezen helységek nevezetességeit megtekintve — a Szarvasi Arborétumba vezetett. Ebéd után a rekkenő hőségben az arborétum hatalmas fái alatt, a cserjék és bokrok színpompás virágai között felüdülést jelentett a séta. A Körös partjaig nyúló hosszú park sétányán megtett út fáradságát feledtette a megannyi látnivaló, a sokféle illat és a kellemes, tiszta levegő.

Már alkonyodott, amikor hazafelé tartó utunkat Orosházán

és Tótkomlóson is rövid időre megszakítottuk. Az utóbbi helységben találkoztunk egy esküvői menettel is, amelyet rezesbanda kísért.

Az élményekben gazdag kirándulást Rácz Sándor tanár, klubvezetőnk irányította. S hogy megannyi szép emlékekkel térhettünk haza, azt a makói FÉG igazgatójának, Balogh Istvánnak köszönhetjük, mert az intézmény autóbuszát ő bocsátotta rendelkezésünkre erre az alkalomra.

Szabó István

FEJÉR MEGYEI MOZAIKOK

A VIDEOTON Oktatási Központban működő könyvtár olyan rendezvényt szervezett nemrégiben, amely nemcsak látóknak, de vakoknak is; nemcsak fehérváriaknak, de minden magyarnak is érdekes, izgalmas témával szolgált és kíván szolgálni még ezúton, tudósító soraimon keresztül is.

Találkozhattunk, beszélgethettünk Pál Zsolttal és Nemcsek Károllyal, akik a rádiókapcsolatot tartják a Szent Júpát elnevezésű vitorlášhajó legénységével: Gál Józseffel és Fa Nándorral, a két bátor fehérvári fiatalemberrel, akik közel egy éve indultak világméretű útra, tengeren ünnepelték a karácsonyt és a húsvétot, s jelenleg már Ausztráliánál járnak.

Az előadást videoképek színesítették, melyek segítségével a közönség ízelítőt kapott a legénység tengeri életének örömeiből és hétköznapjaiból, gondoljaiból. Bemutatták, hogyan

halásznak, hogyan főznek, hogyan tisztítják meg a hajót az időnként ráakadó tengeri állatoktól, és hogy hogyan kellett egyszer bűváröltözékben a mélybe leszállniuk, s a sziklába beakadt horgonyt kiszabadítaniuk.

A világ zajától és forgatagától távol, a természet ősi erőivel mérközve, a csillagok járásához igazodva, gondolataik és érzelmeik is elmélyültebbek. A naponta megújuló rádiókapcsolat az itthoniakkal pedig kitarásra ösztönzi, segíti és friss itthoni hírekkel látja el őket.

MOZGÁSSÉRÜLTEK FESZTIVÁLJA SZÉKESFEHÉRVÁROTT

Május 31-én a VIDEOTON Oktatási Központban rendezték meg a Mozgássérültek I. Országos Kulturális Fesztiválját, melyre engem is meghívtak.

Video és különböző más játékokkal lehetett játszani, majd a második napon a Pákozdi csata színhelyére mentünk el autóbusszal. A Fehérvári Múzeum egyik munkatársa elmagyarázta a látnivalókat. Majd visszaérkezve az oktatási központba, mindkét napon ebéden vettünk részt. Fővárosi színészek — többek között Paudits Béla és Faragó Vera is felléptek énekszámokkal. A programon country-zene is szerepelt. Jól éreztük magunkat, jól telt el a két nap.

LÁTOGATÁS GYURISITS JÓZSEFNÉL

Látogatást tettem Gyurisits Józsefnél a VIDEOTON gyár

Polgári Védelem telefonközpontjában. Megkértem, hogy mesélje el élete történetét.

A vakok iskolájában kosárfonó szakmát tanult. Hazakerülve otthon folytatta a kosárfonást, de ebből egyre nehezebben tudott megélni. Nehéz volt az anyagot beszerezni, és ugyancsak nehéz volt a kosarakat értékesíteni. A háború után megtudta, hogy a vakokat kiképzik telefonalközpont-kezelőnek, ezért falubeli sorstársával, Szita Mihállyal elindultak Budapestre fölkeresni a vakok szövetségét. Nehezen találtak oda, de végül is szívélyes fogadtatásra leltek.

Kérdésekre, hogy hogyan tanították meg őket a telefonalközpont-kezelésre, elmondta, hogy a tanfolyamon először is telefonokat adtak a kezükbe, hogy megismerkedjenek a tárcsázással. Azután meg kellett tanulniuk a pontírást. Gyurisits József a tanfolyamot elvégezve, ismét az álláskeresés gondja előtt állt. Gibba Andor volt a segítségére, aki 1960-ban megalakította a szövetség helyi szervezetét, de már előtte is segítette sorstársait az elhelyezkedésben. Kapcsolatokat alakított ki a tanácsokkal és a hivatalos szervekkel.

Így került Gyurisits József is az akkori Vadásztöltény Gyárba (ma: VIDEOTON). A munkába hamar beletanult és olyan jól végezte, hogy csakhamar fizetésemelést is kapott. A gyár bővítésével egyre nagyobb tele-

fonközpontra volt szükség, itt is jól megállta a helyét.

Gyurisits sorstárs családi életéről elmondta, hogy egy fia és három unokája van, a nagyobbak már iskolába járnak. Befejezésül arról is szólt, hogy Bandi bácsihoz (Gibba Andor) a hálás szeretet baráti köteléke fűzi.

OMNIBUSZ SZÉKESFEHÉRVÁROTT

Közöljük kedves olvasóinkkal, hogy Székesfehérvár belvárosában omnibuszt fedeztem fel. Egy fiatal házaspár melléklalkozásban hétvégeken omnibuszjáratot indít azon a szakaszon, ahol kevés autó jár. Elbeszélgettem az egyik személlyel, aki elmondta, hogy hobbyként csinálják, és minden hét végén negyedórás sétát tesznek a Belvárosban. Az omnibuszt egy ló húzza, kb. 50 személyt tud szállítani. A viteldíj személyenként 20 Ft, gyermekeknek 10 Ft.

Közben a belváros történetét nagy vonalakban elmesélik. Ez feltétlenül szép élményt nyújtana sorstársainknak, akik véletlenül Székesfehérvárott tartózkodnak. Én is véletlenül fedeztem fel ezt a lehetőséget. Az omnibusz sárgára van festve és emeletes, úgy hogy fönt is lehet utazni. Rátonyi Róbertnek egy régi száma jutott eszembe „Éjjel az omnibusz tetején . . . , amikor felültem erre a járműre.

Antal József

SZONDA KLÁRA

Egy újabb születésnap

1985. novemberében volt alkalmam először egy ritka ünnepegről beszámolni, mert intézetünkben akkor került erre sor először fennállásának húsz esztendeje alatt: 1985. november 19-én ünnepeltük ugyanis egyik kedves lakótársunk, özv. Kozma Andrásné születésnapját, a századikat.

Örömmel közölhetem, hogy akkori ünnepeltünk még ma is életben van! Igaz, már elég sűrűn gyengélkedik és többet van ágyban, mint nem.

Így aztán sajnos, ő már nem tudott részt venni azon a megható kis ünnepegen, melyet egy másik lakótársnőnk 100. születésnapján rendeztek 1986. szeptember 10-én délután.

Az ünnepelt: özv. Vargha Istvánné sz. Kovács Ilona 1886. szeptember 10-én látta meg a napvilágot Debrecenben. Itt is élte le életének mind a 100 esztendejét. Férje vonatvezetőként dolgozott a MÁV-nál, és Ilonka néni hűséges társa volt a szeretett férj 1966-ban bekövetkezett haláláig. Az élet nem volt könnyű ebben a vérzivataros évszázadban, de az erőslelkű emberek közé tartozó Ilonka mindvégig megőrizte az élet legnagyobb adományát: szellemi frissességét és jókedvét! Három éve él intézetünkben, és

nagyon jól megéri egymást szobatársával, özv. Timár Jenőnével.

Ilonka néni egészséges lévén, naponta felkél, rendbehozza magát, megigazítja az ágyát és ha a szobából nem is jár ki, de ott elsétálgat.

A születésnap ünnepségen nagy örömmel vett részt, mert jólesett neki az a szeretet, mely őt ott körülvette. Egyetlen leánya évekkal előbb meghalt, így a születésnapon két leányunokája és öt dédunokája vett részt.

Az intézet nevében Tamáskó Sándor gazdasági igazgató köszöntötte a nénit, majd a Városi Tanács V. B. Eü. osztálya és a Vöröskereszt küldöttei üdvözölték, átadva ajándékaikat és virágaikat. A Diószegi úti iskola és a Fazekas Mihály Általános Iskola tanulói adtak műsort. (Ez utóbbiban Ilonka néni egyik unokája tanárnő.)

A műsor után került sor a száz szál gyertyás, hatalmas, emeletes torta, valamint az aprósütemények elfogyasztására.

Az ünnepelt kis szobája most tele van a szeretet virágaival és ezekben gyönyörködik Ilonka néni, akinek a lakótársak is szívből kívánnak még hosszú és legalább ilyen jó egészségben eltöltött életet.

A B L A K

Francoise Herbecq-Hardy,
Belgium

A VAKSÁG MEGELŐZÉSE:

Történet és időszerűség

(Kivonat)

ELŐSZÓ

A vakság megelőzését manapság úgy határozzák meg, mint: a világszerte előforduló vakság okainak a felkutatását és ellenőrzését; a megelőzés célja a látás megóvása, vagy helyreállítása. Régmúlt időkben a vakságot egy végzetszerű dolognak vélték, mely elkerülhetetlen, néhányszor akár átokként, vagy valamilyen fajta büntetésként is elkönnyvelték azt. Sajnálatos, de a vakságot még ma is szívesen tekintik valami földöntúli hatás következményének. Mindamellettt tapasztalhatjuk azonban, hogy a világ országainak többségében, az iparilag kevésbé fejlett országokban is felismerik, hogy a vakság gyakran elkerülhető és nem egy végzetszerűség, szűkecséges a megelőzése; a vakság elleni küzdelem valamennyi egészségügyi programban döntő súllyal van.

TÖRTÉNET

A vakság megelőzése nem tekint vissza nagy múltra, bár maga az ember már igen korán törekedett arra, hogy gondozza

a szemét és megóvjá világát. Az ókori Egyiptomban (időszámításunk előtt a 3. évezredben végrehajtottak számos szemműtétet), sikereset, vagy nem sikereset — a múmiák tanúsítják azt! Ezeknek a műtéteknek a célja is a „paciensek” látásának megóvása volt. Az ebből az időszakból feltárt sírokban különböző üvegcséket találtak, és több olyan eszközt, amellyel a trachomát kezelték.

Babiloniában Hammourabi törvényének (i. e. 1750 táján) egyik cikkelye „a szemek orvosa” intézkedik arról, „hogya ha a beteg elveszti látását, vagy szemét az operáció során (cataracta műtét) az orvosnak vágásuk le a két keze”!

Ebben az időszakban a „szemek tudománya” igen empirikusnak tűnik, néhányszor a mágiá és ráolvasások biztosították a gyógyító technikát. A görög civilizációval a szemészet előrehaladt némiképp; Hippokratészt említhetjük, a híres görög, Coszigeti orvost, (i. e. 5. század), akit az orvosok atyjának is neveznek, aki elég precíz anatómiai leírást készített a szemről. Számos sebészeti beavatkozást rendszeresítettek, operációval kezelték a cataractát, úgymond „a cataractát lejjebb szorították”: ez a beavatkozás a 18. századig az egyetlen létező módszer volt a cataracta kezelésére.

A római kultúra nem hozott túl sok újat a szemészetben. Galien, a Rómában gyakorlatot folytató görög orvos (időszámítás után 2. század) megalkotta a szembetegségek kezelését, mely kezelések a reneszánsz korig érvényben voltak.

Ezt követően a szemészet stagnált, sőt visszafejlődött a nyugati középkorban; a 13. században számontartunk egy híres szemész orvost Pierre D’Espagnet, aki majd XXI. János néven pápa lett. Ugyanebben az időszakban az arab világban az orvostudomány elég jelentékeny, különösen, hogyha azt összevetjük a nyugat-európaival: az orvostanhallgatók kiváló szemészeti tanfolyamokat végeztek és vizsgáztak szemészetből (Bagdad 11. század, Kairó 13. század).

A reneszánsz korban Vesale és Fallope pontos leírást adtak a szemgolyóról. Leonardo da Vinci a szemét egy fekete szobához hasonlítja, és rámutatott a szemlencse és az ideghártya valódi szerepére. 1583-ban Georg Bartisch az enucleáció technikáját írja le. Ez a híres szemész még keveri a technikát a mágiával, és úgy gondolta, hogy a szem fertőzéseit „varázslatok” okozzák, és amuletteket ajánl ezeknek a fertőzéseknek a gyógyítására.

A 17., de főképpen a 18. században nagyot lépett előre a szem anatómiájának ismerete és a sebészet is; Descartes tanulmányozza a szem fényforrását; A. Van Leeuwenhoek (1632—1723) az ideghártya mikroszkópikus struktúrájával foglalkozott és felfedezte a pálcikák létezését; Jacques Daviel orvos 1745-ben elvégezte az első teljes cataracta eltávolítást.

A 19. században a szemészet végül is önálló tudományos disciplinává vált. Alapvető változásról beszélhetünk, amely párhuzamosan történt az orvostudomány általános fejlődésével,

számos neves orvos és tudós volt, hogy néhányat említsünk; Hermann von Helmholtz (ophthalmoscopia), Karl Credé (az újszülöttek szemészeti profilaxisa), Ernst Fuchs (cataractával kapcsolatos munka), Albrecht von Graefe (glaucoma). A kórházakban a 19. század elején feltűnnek az első speciális szemészeti szolgálatok.

Az utóbbi 50 évben a haladás rendkívül nagy; hatásos gyógyszerek, technikai újítások, mikrosebészet stb. Sir John Wilson* egyik jelentésében egy döbbenetes mondatot találunk: „A Helen Kellert vakká tévő fertőzést ma már egy egész rövid antibiotikus kezeléssel gyógyítani tudjuk”.

Történetileg a szemészet és a vakság megelőzése (amely igaz embrionális) jöllehet sokszor összemosisodik, ma már nem. A megelőzés azt jelenti, hogy a vakság okait tanulmányozzák és felszámolják. A megelőzés, mint ilyen tevékenység a 20. század elején kezdődött. 1929-ben megalakult a vakság megelőzésének első nemzetközi szervezete, mely elsősorban orvosi jellegű szervezet, ehhez 28 ország tartozott. Elkezdték a vakság legfőbb okainak tanulmányozását, elemzését és osztályozását. Az Egészségügyi Világszervezet az 1950-es években kezdett foglalkozni a trachomával, a fejlődő országok egyik legjelentősebb vaksági okával. Ugyanebben az időszakban a Royal Commonwealth Society for the Blind megkezdte az onchocercosis-kutatásokat, az American Foundation for Overseas Blind (amely Helén Kellerről elnevezett egyesület lett), aktívan dol-

gozik Dél-Amerikában és Ázsiában.

Az 1960-as, 1970-es években a vakok és a vakokért működő nemzetközi szervezetek, nevezetesen a Vakok Jóléti Világtanácsának a vakságot megelőző bizottsága lefektette első programjait a vakság megelőzésének érdekében. Szükségessé vált egy nemzetközi koordináció is, így 1975. január 1-én megalakult a Vakság Elleni Világszervezet, melynek 1984-ben már 56 nemzeti bizottsága volt.

10 éve annak, hogy a Vakság Elleni Világszervezet együttműködik valamennyi nemzetközi szervezettel, nagy kampányokat és hosszútávú programokat bocsát ki a vakság megelőzésének érdekében. A világszövetségért kifejtett legfőbb erőfeszítések alapvetően egészségügyi vonatkozásúak az egész világon, s amennyiben ezek adekvát módon biztosíthatók, a vakok aránya elképzelhetetlen módon csökkeni fog.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az Egészségügyi Világszervezet szerint manapság a vakok száma 28–42 millió között van, ebből több, mint 80% a fejlődő országokban található. A Vakság Megelőzése Bizottság programjának az a célkitűzése, hogy a 2000. évre a vakok számát a fejlődő országokban maximum 0,5%-ra csökkentsék. A fejlett ipari országokban a ahol a vakság mértéke alacsony, természetesen más a cél. Az ipari fejlett országokban a vakság leggyakoribb okai a glaucoma és a cataracta. Más okok többrétűek: az örökletes, a ve-

leszületett, és degeneratív okok, a környezeti ártalmak, katasztrófák, háborúk, a kábítószer. Lényeges feladat az időskor és a vakság kapcsolódásának tanulmányozása. Tehát a fejlett ipari országokban is a vakság megelőzése fontos feladat maradt, mely megérdemli a kormányok figyelmét. A Vakság Elleni Világszervezet nemzeti bizottságai a megelőzésért dolgoznak oly módon is, hogy tájékoztatják és érdeklődővé teszik a közvéleményt.

A fejlődő országokban a vakságnak a négy legelterjedtebb oka: az onchocercosis, a trachoma, a cataracta és a xerophthalmia. A vakság elleni világprogramnak főbb elemei ezekre irányulnak. Milyen esély van arra, hogy megvalósuljon a világprogram fő célkitűzése, a vakság főbb okainak ellenőrzése? Erre a lényeges kérdésre Sir John Wilson válaszolt: „Nem az ismeretek hiánya a visszahúzó tényező, hanem azok a strukturális és személyi hiányosságok, amelyek ezeket az

ismereteket érvényesítik, amelyek az ismeretek érvényesülését politikai akarathoz és egyéb kormányzati prioritásokhoz kötik”. Befolyásolni kell a kormányzatokat és a tisztségviselőket, hogy határozzák el a cselekvést!

A fordító, Daru Gerőné hivatalvezető-helyettes megjegyzése:

A cikk írója Françoise Herbecq-Hardy gyakran feltűnik a Vakok Világszövetségének, illetve a Vakok Európai Szövetségének különböző rendezvényein, konferenciáin vak férje Jean Paul Herbecq oldalán.

Françoise Herbecq foglalkozása történész, a vakügyi konferenciákon bár kísérőként jelenik meg — jelen cikk is mutatja — szerepe jóval több enél. Szubjektív és talán elfogult véleményem szerint — megközelíti a vak ember feleségének ideál-típusát — amely az én elképzeléseim szerint — az ügy iránt is érdeklődő, résztvevő, kiegyensúlyozott és barátságos ember.

TÁJÉKOZTATÓ

a VI. technikai segédeszköz konferenciáról és kiállításról

Az eseményt Koppenhágában 1986. június 24. és 26. között rendezték meg a Dán Vakok Szövetsége fennállásának 75. évfordulója alkalmából.

A kiállítás standján 19 nyugat-európai (beleértve az északi országokat is) és tengerentúli cég állította ki legújabb vakügyi segédeszközeit.

A kiállításon döntő többségben számítástechnikai rendszereket láthattunk hang- és tapintható kijelzéssel, illetve a kettő együttes működtetésével is. A napi életvitelt megkönnyítő eszközök — gondolunk itt az adaptált háztartási cikkekre, egyszerű tan- és szemléltető eszközökre — tömegükben és

választékukban is sokkal kisebb részt képviseltek, utóbbiakat az Angol Vakok Nemzeti és Királyi Intézete, a francia Valentin Haüy Egyesület állította ki. A kiállítók közül kitűnt az NSZK-beli marburgi vakügyi centrum standja, ahol is a számítástechnikai eszközök és elektronikus nyomdagépek mellett a taneszközök (térkép, földgömb, játékos készségfejlesztő eszközök) komoly választéka is megtalálható volt.

A marburgiak kiállítása a magas technikai megoldások mellett tükrözte a piacorientációt az egyszerűbb eszközök körében is, prospektusaik, szórólapjaik arab nyelven is megjelentek; követve azt a gyakorlatot, hogy a Vakok Világszövetsége levélpapírjait, újságját és számos egyéb kiadványát arab felirattal is ellátta, tekintettel az arab AL GHANIM sejkre, a Világszövetség elnökére.

A kiállításon való tájékozódást domborított helyszínrajz könnyítette meg.

Jubileumi, ünnepi alkalomra emlékeztetett a dán szövetség bejárat melletti standja, ahol archív fotók a szövetség történetét elevenítették fel, és a jelenlegi tevékenységet jól rendezett videofilmről láthatták a kiállítás látogatói.

Visszatérően és hosszabban időztünk a marburgi nyomdagépeknél, ahol a legújabb Puma V típust ismerhettük meg.

A kiállítók igen felkészültek voltak az érdeklődők fogadására és tájékoztatására, több nyelven adták információikat, és a vak érdeklődők állapotát a legmesszebbmenőkig figyelembe

véve, ismertették meg eszközeiket.

A vakügyi eszközök gyártására specializálódott norvég BRAILLO cég sornymotatóinak 3 típusa minden igényt kielégít, személyi 35 karakteres nyomtatójuk bármely személyi számítógéphez kapcsolható, több eltérő minőségű papír használható hozzá, ára 5000 dollár.

A Braillo 270—400 típusok 270, illetve 400 karakterrel dolgoznak, ezekbe a nyomtatókba mikroprocesszoros kontrollt építettek. A kiállítók közül Magyarországon leginkább a Telesensory Systemet és termékeit ismerjük; természetesen megjelentek ezen a kiállításon is.

Az előadások egy részéből kitűnt az, hogy az egyes nyugati országok és cégek között igen intenzív az együttműködés, a kutatások leginkább állami, hatósági pénzügyi fedezetből folynak, gyakran híres egyetemi—főiskolai központokban. Az előző — 3 évvel ezelőtt Triesztben rendezett — kiállítás óta mérföldekben mérhető az előrehaladás.

A téma iránt részletesebb szakmai érdeklődéssel fordulónak angol nyelvű prospektusokat tudunk átadni, rövid magyar tömörítéssel.

A kiállítást még szemléletesebbé tették a konferencia koncepciózusan kiválasztott előadásai. A tudatos témaválasztás mellőzött minden esetlegességet, az elhangzott előadások kiválóan előkészítették a következtetések levonását és a konferencia határozatainak megalkotását.

Az előadások egy része — és

ezek alapozták meg a határozati javaslatokat — túltekinthetnek a parciális problémákon (egy-egy ország segédeszköz-ellátásának, szakterületi sajátosságainak, avagy valamely számítástechnikai rendszer bemutatásán) és összvakügyi érdekeltséggel foglalkoztak. A konferencia határozatai 3 területre terjedtek ki:

- a vakügyi segédeszközökkel kapcsolatos információs szolgáltatásokra,
- a munkavégzéshez szükséges segédeszközökre,
- valamint az információk áramoltatásának módszereire.

Az információs szolgáltatásokat nemzetközi, nemzeti és helyi szintű szolgáltatásokra csoportosították és definiálták, hangsúlyozva, hogy ez az elkülönítés nem tekinthető merev struktúrának. Ezen határozaton belül javasolták egy új típusú szakember, „az információs ügynök” kiképzését, aki nem a már amúgy is túlterhelt rehabilitációs szakember, hanem technikai és piackutatási ismeretekkel bíró szakember lenne, egy-két éves speciális továbbképzés útján. Ugyancsak javasolják az országokénti, legalább egy forrásközpont létrehozását, ahol a vonatkozó információkat gyűjtik, illetve továbbítják.

Az információs szolgáltatás érdekében az alábbi, a közeljövőben várható intézkedések lesznek:

- A Vakok Világszövetségének tagországai tananyagot kapnak, amely a leendő információs ügynökök képzésére szolgál.

- Néhány országban kísérletképpen információs központokat építenek ki.
- A Syndoc és BLINDOC nevű kiadványokat az angol nyelven kívül más nyelveken is megjelentetik és terjesztik. A tartalmi terjesztésre más tömegkommunikációs eszközt is felhasználnak.
- Arra alkalmas intézetet felkérnek a látássérültekre vonatkozó nemzetközi információs adatbázis kiépítésére, illetve fejlesztésére.
- Munkacsoportot létesítenek, amely kapcsolatot tart fenn más nemzetközi információs központokkal.
- A tagországokat felkérlik a vakok segédeszközeire vonatkozó információk gyűjtésére és terjesztésére.

Igen lényegesek a munkavégzéshez szükséges eszközökre vonatkozó javaslatok, miszerint;

- Az EBU felgyorsítja ezen a téren az információcserét a tervezők, gyártók, finanszírozók és használók között.
- A tagországok munkarehabilitációs információkat kapnak.
- A jövőben a vakok számára mindkét típusú adatkijelzőt alkalmazni kell (tapintható és hallható). Az optimális kijelző determinálásához további kutatások szükségesek.

Az információ áramoltatásának módozataira a következő elhatározás született:

Az EBU Technikai Segédeszköz Bizottsága komoly szerepet fog venni a tagországok informálásában. Ehhez viszont ha-

táskörrel és anyagi eszközökkel kell rendelkezzenek.

Ezen témakörökön belül számos gyakorlati, részjavaslatot adtak közre.

A hazai haladás érdekében szükségesnek tartjuk a következőket:

- állandó kapcsolattartás az Európai Vakok Szövetségének Segédeszköz Bizottságával,
- korszerű szakmai program kialakítása,
- állami támogatásból pénzügyi alapok megteremtése és fejlesztése a magyarországi programhoz,
- a Központi Elnökség mellett működő segédeszköz tanácsadói testület folyamatos és tervszerű munkálkodása.

A konferencia és kiállítás

igen röviden összefoglalt lényegi ismertetésén túl szólni kell az úgynevezett társas programokról is.

A kiállítást ünnepélyes keretek között állófogadással egybekötve Jensen úr, a dán szövetség igen aktív elnöke nyitotta meg. Koppenhágának Frederixbergi városházáján a polgármester szintén fogadást adott a konferencia és kiállítás valamennyi résztvevőjének.

Az EBU fő tisztségviselő és Zimin elvtárs is a VI. technikai segédeszköz konferenciát záró ünnepi banketten köszönték meg a rendezők valóban mindenre kiterjedő figyelmét, a társas programok megszervezésének nagyvonalúságát.

Dr. Bódi István *hivatalvezető h.*
főtitkár *Daru Gerőné*

MONOSTORI JÓZSEFNÉ

Egy napsugaras nyár Boltenhagenben

1986. június 16-án délelőtt indultunk el szövetségünk jóvoltából tele reményekkel — munkát, gondot letéve — háromhetes NDK-beli üdülésünkre.

Büszkék lehetünk légiforgalmunk legújabb létesítményére, a Ferihegy II. Repülőtérre, amely elegáns, kényelmes, minden igényt kielégít. A személyzet figyelmesen, udvariasan segített bennünket. Egy zárt utashídon át jutottunk a kényelmes, biztonságos repülőgéphez. Startolás után hamarosan fellelkedtünk és a fellegekben

jártunk. Később már az alattunk csillogó, ragyogó fehér felhők vonulását csodálhattuk. Közben tájékoztatást kaptunk a repülés magasságáról: 10 000 m, sebességéről: 900 km óránként, és arról is hogy milyen helység felett repülünk. Miközben a felszolgált ételeket és italokat fogyasztottuk, elgondolkoztunk arról, hogy mire képes az emberi ész és akaraterő.

1 óra és 10 perc utazás után Berlinbe érkeztünk. Ott vártak minket az NDK vakok szövetségének képviselői, akik kalauzolásunkra érkeztek. További utazásaink és üdülésünk ideje

alatt a német vakügyi szervezet bennünket irányító munkatársai mindig készségesen, figyelmesen, udvariasan segítettek nekünk. Berlinből vonattal utaztunk tovább Wismarba, ahová 16 óra tájban érkeztünk meg. Ezután autóbusszal utaztunk tovább Boltenhågenbe, az NDK legkedveltebb tengeri üdülőhelyére. 5 óra körül érkeztünk meg az üdülőbe, ahol kedves fogadtatás, és ragyogó napos idő várt bennünket. Ottlétünk idején végig nagyon szép idő és nyári meleg volt. Vendéglátóink elmondták, hogy száz esztendeje nem volt ilyen szikrázóan tűző napos meleg idő, mint az idén, állításukat írásos feljegyzésekre hivatkozva is alátámasztották. A tengervíz hőmérséklete is kb. 20—22 fokos volt.

Boltenhågenben három üdülő van a német szövetség kezelésében. Az egyik épületben, ahol mi is üdültünk, német, lengyel és csehszlovák vendégek voltak, összesen ötvenen pihentünk ott. Schnauder úr az üdülő igazgatója igen rokonszenves, kedélyes, a pontosságot, a fegyelmet megkívánó ember; szívélyes, kedves szavakkal üdvözölte kis csoportunkat, ismertette a házi rendet és a programokat.

Az ismerkedési est nagyon hangulatos, játékos és vidám volt. Az első napok egyikén Nagy Istvánnának Lujzikának, csoportunk vezetőjének, kiváló és lelkiismeretes tolmácsának ajánlatára a közeli városkába, Klützbe mentünk, ismerkedtünk a településsel, majd vásárlással töltöttük időnket. Már a kezdeti napok délutánjain barátkoztunk a tengerrel, de még

„hüvösen fogadott bennünket”. A strandkosarakban viszont igen kellemes, sőt kiváló volt a napozás.

Az egyik délután 5 km-es túrát tettünk a tengerparton a vízmoszta magaslat felé. Onnan egy szakszervezeti üdülőfaluba látogattunk, amelynek érdekessége az volt, hogy a lakóházak falán a bejáratnál különböző jelek, állatok ábrái (sirály, hatytyú, rák, csillag stb.) láthatók. Régen e jelek megfelelő azonosítása után kézbesítette a postás a küldeményeket. Ebben a faluban élt Fritz Reuter (1810—1874) német író, aki az e tájra jellemző nyelvjárás szerint írta műveit. Az író egykori házát ma múzeumként látogatják az érdeklődők. Azon az estén még Tarnewitzbe is elmentünk, ahol rövid időre betértünk egy hangulatos, kedves kis vendéglőbe. Ennek egyik termében van egy kb. 1,5 m magas Westminster típusú óra, amely gyönyörű zengéssel játszotta a kedves dallamot. Sokan keresik fel e népszerű kis fogadót.

Június 21-én az NDK vakok szövetségének berlini küldöttsége járt az üdülőben, ahol baráti beszélgetés, tapasztalatcsere értekezlet volt a külföldi országokból érkezett vendégek részére. Turi József szövetségünk Budapesti és Pest megyei Szervezetének elnökségi tagja üdvözölte a jelenlévőket, majd a magyar látássérültek helyzetéről, a gyógymasszőrök képzéséről, munkájáról beszélt. Ebéd után „tengernyi” napozás, játék, fürdés következett. Még este nyolc óra után is melegen ontotta sugarait a nap.

Néhány nap múlva Neuklos-

terbe mentünk, ahol megnéztük a vakok rehabilitációs intézetét. Végiglátogattunk egy műhelyt üzemelés közben. Keféket és különféle eszközöket készítenek. Tájékoztattak bennünket a munkák menetéről, a dolgozók szociális helyzetéről. Voltunk az intézmény konyhájában is, ahol a nőket sütés-főzésre tanítják. Munkájuk sikerét nagyban elősegítik a hasznos segédeszközök. Az egyik helyiségben láttunk egy képernyőt, amelynek segédletével a gyengénlátók igen jól tudtak leveleket, újságokat olvasni. Ezután a szép környezetben fekvő Wald Hotelbe mentünk. A különböző országokból érkezett vendégek részére rendezett játékos vetélkedő több számában is első helyezést ért el magyar sorstárs.

Egy alkalommal Bad Döberanba mentünk, az egykori híres zarándokhelyre. Ott megnéztük a régi cisztercita kolostort és templomot. A gyönyörű, gótikus stílusban épített templomot 1368-ban szentelték fel. Az intézmény ma az evangélikus egyház kezelésében működik. A szép templombelsőben igen értékes képzőművészeti alkotások (dúsan aranyozott szárnyas oltárok, gazdagon díszített feszület, csodálatosan szép színes ablakok) tárultak elénk. E templom a középkorban a Mecklenburg hercegek temetkezési helyeül is szolgált.

Részt vettünk egy rostocki kiránduláson is. Rostock az NDK legnagyobb tengeri kikötője. A várost 1218-ban alapították, ma 230 000 lakosa van. A település meghatározója a tenger, jelentős hajógyárai és tengeri kereskedelme van. Ros-

tock mellett a közeli Warnemünde is kedvelt kirándulóhely.

Csodálatos élményt jelentett a Schwerinbe vezető utunk is. Nagyon szép a 22 km hosszú Schwerini tó egyik szigetére épült kastély, amelynek sokszáz éves története van. Jelenlegi formáját a múlt században nyerte. Az épület a reneszánsz, a barokk, a rokokó, és a romantika stílusjegyeit is magán viseli. Sok tornya, kupolái miatt a látogatók „mesekastélynak” nevezték el. Az épület egykor a mecklenburgi nagyherceg tulajdona volt. Gyönyörű a kastély trónterme az aranyozott trónszékkal, a carrarai márványból faragott oszlopokkal, a volt tulajdonosok képcsarnokával és a múzeumi termekkel. Sok látogatót mindezek mellett a kitűnő vendéglátás is vonz. A számtalan látnivaló után boldogan vettünk részt a sétahajózáson a Schwerini tavon, amely igen kellemes volt. Maradandó élményt nyújtott a tó környezete és a táj szépsége.

Július 3-án volt a búcsúest. Nehéz szívvel gondoltunk arra, hogy új barátainktól és a kedves üdülőtől el kell válni. 5-én hajnalban szemerkélő esőben hagytuk el az üdülőt, négyórás vonatkozás után Berlinbe értünk. Ott rövid városnézés után a Schönefeldi repülőtérre mentünk. Repülőgépünk kétórás késséssel indult el, de végül is szerencsésen hazai földre értünk. Szép volt! Jó volt! Élvezük a valóban napsugaras nyár minden szépségét, örömét. E szép és felejthetetlen üdülésért ezúton is köszönetet mondunk szövetségünk vezetőségének.

Orbán József versei

Embertelen fogadtatás

„... dicsérést mondanak a kisdednek”

*Atyám, ne hagyd, hogy megszülessek
a jászol koporsó nekem*

*... akik a keresztre ráimádtak
a fakó pénteki napon
már jászolomnál megvéreztek*

*mikor leszórták elém a földre
mirhájuk, tömjénjük, aranyuk
már köntösömre kacsintgattak,
jólelkűek és halkszavú'k.*

*... József ácsolta a keresztem,
Mária fonta koronám
Golgotás sorsomra merdten
Júdásom én voltam, s talán
én mostam Pilátus kezét*

*... akik hitték, hogy feltámadtam
feloldva mind a bűnüket
bennem bűnhődve én helyettem
töltötték meg az üröket,
így orozták el szentelt tisztem.*

*... ki a keresztem könnyítette
a percet tolvajolta el,
gyorsabban érjek fel a hegyre
lesz majd ott más, ki leteper*

*... kendőjét nyújtotta felém
arcomra festette minden kínját
a nő, ki sosem lett enyém*

*Ember Fiad így tölti kedved,
mondd?! Jó Atyám tényleg akartad,*

hogy elveszítsed Ezt az Egyet...

Orbán József

Mea culpa?!

*A méz megette az időt.
Kiürült percek tétován
szájad eltátva néznek vissza
arcodról. Ismerj rám Anyám!*

*Míg szótagol a türelem
bennem a rémület visít.
Szavadra ráfonta a kor
értelem típró láncait.*

*Zörgő ág lett az ölelés,
dekánként herdáltad magad.
Ne menj el! Visszaadok*

mindent!

A számat és a fogamat,

*vedd agyam, itt a gondolat,
szívemből bugyog a remény...
— Kárhozzak el a „mea culpán”
de égjen szemedben a fény.*

*Mért kozmált tejed „peres
számra”,
negyven kilód nem vált meg
újra,
mért nem fojtottad magzatod
harminchat éve ezüst kútba?*

Figyelmükbe ajánljuk!

Felhívjuk irodalomkedvelő kedves olvasóink figyelmét a kéthavonként pontírásban megjelenő Irodalmi Értesítőre, amelyre a tagdíjfizetéskor a többi lappal együtt elő lehet fizetni. A sorstárs szerzők írásai mellett az Irodalmi Értesítő rendszeresen közöl neves írók és költők tollából verseket, novellákat, tanulmányokat stb.

Pétersz László

Szemelvények a 700 éves Gyömrő község történelméből

I. rész

Gyömrő nagyközség területén 18 régészeti lelőhely található, amelyek tanúsága szerint a vaskorban szkiták, a római korban szarmaták és kelták, a népvándorlás korában egészen a honfoglalásig avarok lakták a vidéket.

Gyömrőről ez első írásos emlékek a középkorból származnak. Ezekből megtudjuk, hogy az Árpádházi királyok korában virágzó, jelentős falu. Az első hiteles írás a településről 1247-ből való, de neve először Nagy Lajos 1361. február 15-én Visegrádon kelt okiratában szerepel. A helység elnémetesedett neve ekkoriban Gwmurew. A falu 1437-ben a Gyömrői család birtoka. Létezésükről Róbert Károly korabeli dokumentumokból tudunk. A XV. században a Gyömrői Vinczó család tudja magáénak a falut, amelynek neve írásban ekkor Gewmrew változatban fordul elő. Fejlődésének első virágkorát feltehetően Mátyás király uralkodása alatt éri el, aki többeknek ad birtokot Gyömrőn, így Rozgonyi Sebestyén királyi lovászmesternek is 1458-ban.

Buda elestével 1542-ben török hódoltsági területté lesz a község. A hódoltság ideje alatt rohamosan fogy a lakosság. Mégis, a tósgyökeres helybelieknek a vidékhez való ragaszkodására jellemző, hogy amikor

a környék települései már néptelenek, Gyömrőn még van élet! Mindössze 10 évre kell a jobbágyoknak elhagyniuk a falut. Feltehető, hogy lábasjóságokkal együtt a környező láp világába menekültek, amelynek biztonságos megközelítését csak a helybeliek ismerték. Valószínű, hogy a szomszédos Üllő és Péteri lakosaival éltek ott közösségekben.

Buda visszafoglalása után rabolva, kegyetlenkedve takarodott ki az országból a török, Ceglédet, Üllőt felperzselik, Bogdány Pétert, a monori lelkészt a presbiterekkel együtt felkoncolják. Valószínű, hogy Gyömrő is rombolás színhelye.

1696-ban a sokat szenvedett község újra éled. Betelepítik. A falu lassan fejlődésnek indul. Kétnyomásos művelés alá veszik a szántókat, néhány év múlva a szőlő is termést hoz.

A török világot felváltja a Habsburg uralom, amit súlyosbít a magyar földesurak által a népre hárított közteherviselés és az úrbéli adó. A jobbágyok panaszairól több korabeli levél árulkodik, például 1783-ból és 1789-ből.

II. rész

A Rákóczi-szabadságharc gyömrői kapcsolatai

II. Rákóczi Ferenc a történelem folyamán kétszer járt

Gyömrőn. Először 1704. április 24-én táborozott hadi népével a község határában, amikor az ország déli részei felé igyekezett, ahol a Habsburgok által fellázított rácok ellen viselt sikeres hadjáratot. Másodszor, amikor a mányaréti sikon 1705. július 3-án megszemlélte tiszántúli hadait. Ekkor mondta el híres beszédét, amelyet a magyar irodalom és a történelem „Gyömrői Beszéd”-ként emleget. A mányaréti beszédnek az egész szabadságharc további kimenetelét befolyásoló jelentősége volt: a kuruc-szabadságharcnak a nép nyelvén való megfogalmazása nagy hatással volt a seregekre. Hogy mennyire, azt a történelem fényesen bizonyította az elkövetkezendő győzelmek sorozatával.

Gyömrőről sokan álltak kucerának: „Szabó Máté uram maga seregiben: Karácsony János, Enyi Vári János, Gál Miksa, Takács Marczy, és Deák Ferenc uram ezredeiben Molnár János hadnagy seregiben Gál János, Gál Márton, Bobis Mihály, Péter János, Thott Istók”...

Egy, az 1702-es esztendőben készített feljegyzés szerint faluban 60 jobbágycsalád él. Gyömrő legrégebbi pecsétje 1711-ből való, felirata: „Gyömrő: Falu: Pöcséti: A. D. 1711.”.

Gyömrő a szatmári béke után

A szabadságharc befejezésével Gyömrő, II. Rákóczi Ferenc

egyik leghíresebb és legkiválóbb emberének birtoka lesz. Ez az a Ráday család, amelyik együtt harcol a fejedelemmel a szabadságharcért. A Ráday család irattárában és a református egyház anyakönyveiben sok érdekes adatot találunk erről az időről... 1734-ben már iskolája van a falunak, az iskolamestert Váry Péter uramnak hívják. 1740-ben tűz emésztte el a házakat.

Gyömrő, az 1760-as évek táján éri el második virágkorát, esperesi székhellyé lesz (cserháthalja traktusa). Ezzel egy időben a Teleki család házasságok révén megszerzi a falu határának nagy részét. Ekkor az ország egyik legfontosabb (már az Árpád-korban is létező) kereskedelmi főútvonala halad át a falun, melyet egy hadiút is körül ölel, mint azt II. József katonai térképei is mutatják. Ezek emlékét őrzi a Pesti út, a Gombai út, és a szekeresek hegye elnevezés.

Nemcsak az ország, Gyömrő életében is jelentős szerepet visznek a Telekiek: dr. Teleki József (1790—1855), a Hunyadiak történetírója, a Magyar Tudományos Akadémia első elnöke, tudós, neves közéleti személyiség; az 1848-as szabadságharc idején Erdély főkormányzója. Ő az a Teleki, aki az Aradon tizenötödiknek kivégzett Kazinczy Lajos ezredest tanította, neveltette! Gróf Teleki László fia, József — Mária Terézia kamarása — titkos taná-

csosa. Gróf Teleki László (1810—1860), szintén gyömrői szülőtte, ifjúsága boldog éveit tölti a községben, Kossuth Lajos párizsi követe, költő, politikus, lelkes hazafi.

A község alföldi peremén álló kastélyt gróf Teleki Sámuel építtette az 1840-es években. Erről a kastélyról elmondhatjuk, hogy története felderített: az 1700-as évek közepe táján egy késő barokk stílusú kastélyt építtettek a Telekiek a Mayerhoffer építész páros (apa és fia) tervei alapján, amely azonban 1835-ben leég. Ekkor menekítik a fővárosba a Teleki család Európa-hírű könyvtárát és archívumát. Az újjáépítésre Hild Józsefet kéri föl, aki 1846 előtt készül el a tervekkel.

Az új a régi kastély alapjára épül, amelyet az idők folyamán többször átépítenek. Mindezekről kutatásai alapján beszámol Csanak Dóra irodalmár történész is. A teleki kastély ma is áll, jelenleg a Pest megyei gyógypedagógiai intézetnek ad otthont.

Gyömrői honvédek a „48-as” szabadságharcban

Számos gyömrői harcol a szabadságharc csataterében, névsoruk a következő: gr. Teleki Gyula huszárkáplár, 17 éves és önkéntes, gr. Ráday Gábor huszárörrmester, 16 éves és szintén önkéntes, a sort 9 közhuszár és hét gyalogos folytatja, közü-

lük 13 önkéntes; Kókai János, Kulik István, Kókai István, Kovács János, Balla István, Kiss Ferenc, Farkas János földművesek, Kókai Mihály, Kókai András zsellér, Rakó József cseléd, Radi János szolga, Radi József, Skulteti Károly kertész, valamint sorshúzással Balogh János szolga, Joth Sándor cseléd és Karvai Elek cigánymuzsikus kerültek besorozásra a honvédseregbe.

Ebben az időben több nevezetes személyiség is megfordul Gyömrőn. A tavaszi hadjárat során 1849. április 11-én Damjanich János tábornok a győztes tápiógyőrei csata után feltehetően a Teleki és a Ráday családnál szállt meg. Innen vezeti híres vörössipkásait Isaszegre.

A szabadságharcban részt vett báró Jeszenák János kivégzése előtt egy napot tölt a Teleki kastélyban. A szabadságharc bukása után Táncsics Mihály sokáig bujdosik Gyömrőn, erről könyvében meg is emlékezik. Az idők sodrában eltűnt szárazmalomban bújtatták a helybeliek, annak kiszolgált malomköve volt asztala, ami még ma is megvan.

A gyömrői Puki család vendége volt Csokonai Vitéz Mihály, Lavotta János, és a Ráday kastélyban töltött szép napokat Vörösmarty Mihály is.

Az első közintézmények, a posta 1870-ben, az állami iskola 1872-ben, az óvoda 1877-ben nyílik meg.

1882-ben megnyílik a Budapest—Újszász vasútvonal, így

állomáshoz jut a község. Gyömrő iparosodása 1890-től számítható a téglagyár építésének megkezdésével, amit három év múlva fejeznek be. 40 méteres kéményt és 16 szárítót építenek hozzá. Eleinte olaszok vetik a vályogot és táborigényesében égetik ki a téglát. Később 100 lóerős Röck-kazánnal préselik és égetik a téglát. A kazánt 1924-ben átszállítják a szomszédos Mendére. Ott még sokáig működteti Couburg herceg téglagyárát.

A gyár területén először 1897-ben tör fel a víz, s mert az első világháborúban elhanyagolják, kialakul a mai formájában ismert tó. A téglagyár 40 méteres kéményét 1922-ben bontják le.

1913-ban Gyömrő járási székhelyé lesz. Ebben az időben két hetilapja is van, pontosabban a „Gyömrő és Vidéke” alkalmanként jelenik meg, majd a „Gyömrői Járás” lesz a tényleges hetilap. A sajtóorgániumok szerkesztője az a Földesi Ferenc tanító, aki megszervezője a „Gazdakörnek” és az O. K. H. szövetkezetnek is. A villanyt 1926-ban kötik be, s a következő évben autóbusz járat indul Monor—Gyömrő vonalon. A járat a háború alatt szünetel, 1950-ben indul újra.

Gyömrő munkásmozgalma

... igen fejlett volt. A századfordulón új erővel gazdagodik a község, új nevek jelennek meg

történelmében; munkásoké, kommunistáké. Nevük megtalálható az 1919-es direktórium alakulási jegyzőkönyvében és az ellenük kiadott vádiraton. A vádirat úgynevezett vádpontjaiból lehet összeállítani, hogy milyen tiszta kezű, szép célokért dolgozó emberek változtatták meg akkor az úri világot. 1918 novemberében a Társas Körben megalakul a Kommunista Magyarországi Pártjának gyömrői szervezete. Korhű, páratlanul értékes fotók maradtak fenn: az egyik a Tanácsköztársaság kikiáltásakor, a másik a mezőkövesdi csatában ábrázolja a gyömrőieket, illetve a gyömrői vöröskatonákat. Egy fősolgabírói jelentésből baloldali helybeliek töredék névsora maradt az utókorra.

1944 november 15-én szabadul fel a község. Negyvenötben a szegényparasztok felosztják a Kóczán birtokot, a jegyzőkönyvet aláírásukkal hitelesítik.

1949-ben megalakul az első termelészövetkezet, ötvenben a tanács, 53-ban megnyitja kapuit a falumúzeum és négy évvel később az úttörőház.

1968. november 16-án a helyi tanácsi választáson a Hazafias Népfront 98 százalékos eredményt ér el. Ezzel Gyömrő lakossága bizonyította, hogy véglegesen a szocializmus építése mellett döntött!

Aszódi László Antal

Forrásmunkák: Rakó József, Szabó Gyula és Hegyi Füstös István (a Pál Mihály Baráti Kör tagjai) helytörténeti kutatásait nyomán.

a II. forduló helyes megfejtése és a megfejtők névsora

„Játsszál velünk!”

A II. rejtvéynél a TÖRTÉNELEM szóból több megadott betű és számú szót lehetett összeállítani ezért a helyes megfejtések közül közlünk egyet.

8 betűs 40 pontos Töretlen

7 betűs 43 pontos Értelem

6 betűs 35 pontos Metélt

5 betűs 20 pontos Öntet

Adraveczi László, Budapest

Buth Emília, Kartal

Dinya Imre, Budapest

Dvairécki László, Boglárlelle

Fettik Mária, Győr

Halmai Aranka, Budapest

Hencz András, Kecskemét

Kapitány István, Budapest

Kaszás Éva, Ózd

Kovács Jánosné, Budapest

Kovács Róbertné, Budapest

Lázár Teréz, Budapest

Leffler Jánosné, Budapest

Mácsár Istvánné, Peremarton

Nágy István, Budapest

Pálfi Ferenc, Debrecen

Reider Sándor, Győr

Simon József, Budapest

Szabó László, Süllyás

Szendy Gyuláné, Budapest

Takács Jánosné, Budapest

Varga Pálné, Nagyigmánd

Zwatt Henrik, Budapest

A

III. forduló kérdései

Egy közmondás betűi következőképpen összekeveredtek

**MIKA KÁSÁN SAV TEREM
AGA MISKE EBEL.**

Próbáljuk meg a betűket helyes sorrendben úgy összerakni, hogy megkapjuk az eredeti közmondást.

Tóth Márta

MARTINA ROTHE

(Der Sehgeschädigte im Büro 1986. 3. sz.)

Olvasói levél a pontírásról

(A fordító megjegyzése: A folyóirat hasábjain már hosszabb ideje vita folyik a pontírás helyéről és jelentőségéről az elektronika korában. Itt következik az egyik olvasó hozzászólása, amely ezenfelül még érdekes műhelytitkokat is elárul egy a magyar vakok számára még ismeretlen foglalkozásról, a titkári munkaköréről is.)

*

A pontírás hasznosságát csak megerősíteni tudom. Munkám során és társadalmi feladataim megoldásában alig nélkülözhető. A szórakoztató irodalmat inkább szövetségünk hangoskönyvtárából kölcsönözöm.

Az irodai munkára való képzés során és a szövetségben látásérülteknek szervezett titkárnői tanfolyam alatt számunkra magától értetődő volt, hogy a gyorsírási jelek leírásakor és áttételekor megkívánt normákat is a hétpontos gyorsírárendszer segítségével teljesítjük. Ennek ellenére a gyorsírást a titkárnői munkám során keveset használom. Jegyzetek, rövid levelek és más hasonló iratok elkészítésére szolgál. Sajnos a tárgyszóadatok szerinti önálló munkát nálunk még nem gyakorolják.

A munkámhoz segédletnek pontírásban készítettem egy telefon- és címlistát, valamint egy jegyzéket a szerkezeti egységek és a velünk partneri vi-

szonyban levő intézmények vezetőiről.

A saját helyesírási buktatóimat is egy jegyzetfüzetbe írom be. Sajnos a német helyesírási szótár, a Duden pontírásban nagyon terjedelmes.

A TGL 33264, „A gépírás szabályai” viszont pontírásban ott áll irodai szekrényünkben. Az úrlapok beosztásáról — azaz a sorok és oszlopok szerinti elrendezéséről — egy mindig kéznél levő gyorsfűzőbe csináltam feljegyzéseket. Feliratozott öntapadó műanyag címkékkel jelöltem meg a különböző méretű íveket, házi levelezéseket és egyéb úrlapokat tartalmazó dossziékat. Azokra az anyagokra, amelyeket nekem magamnak kell visszakeresnem, egy

papírcsikra írott feljegyzést tűzők a tárgy és a dátum feltüntetésével. Az iratrendezőket ugyancsak jól meg lehet jelölni a fent említett öntapadó címkékkel.

Nagyon értékes segédeszköz, amelyet nem szeretnék elveszteni, a kartotékdobozom. Benne vannak elrendezve az egyes kártyák a munkacsoportok tagjairól, amelyeket meghívók, jegyzőkönyvek elkészítésénél és azok szétosztásánál használok. Vannak még benne határidőlisták a látogatási napokról, készenléti szolgálatról, születésnapokról. A szakszervezet és az ifjúsági szervezet meghívóit a megfelelő betűkhöz sorolom. Ugyancsak a megfelelő betűnél gyűjtöm a havi anyagrendelésre vonatkozó kívánságainkat, illetve ellenőrzöm a saját műhelyünknek kiadott javítási megbízatások teljesítését. Minden kollégának van egy kartonja lakcímével és néhány személyi adatával. Mindezen kartotékok alapján havonként határidőkartont csinálok magamnak. Ebből minden hétfőn gyorsan kikeresem az illető hétre eső határidőket, mielőtt azt egyeztetnénk a vezetőkkel. Ez a heti határidőkarton aztán mindig függőlegesen van elhelyezve elől a kartotékdobozban. Így legalább valamit önállóan is tudok végezni.

A társadalmi munkában a pontírás természetesen ugyancsak nélkülözhetetlen. Sok anyagról, amelyeket látóírásban kapunk, felolvasás közben jegyzeteket készítek, az eredeti példányokat pedig a fent említett módon jelölöm. A jegyzőkönyvek felvételekor készített írása-

im néha még számomra is rejtélyt jelentenek. A tárgyszavakat, amelyeket többnyire táblával írok, gyakran „saját” gyorsírással rövidítem. Ezzel a végső megfogalmazás és a magnelemezre való „ön”-diktálás nem lesz egyszerű. Mégis jobban szeretek hangfelvételtől másolni, mint pontírásról. Az ugyanis folyamatos írást tesz lehetővé. Feltétel, hogy a beszélő érthetően, egyenletes ritmusban beszéljen és időben közzölje az írástechnikai utasításokat. Ide számíthatók a bekezdések, a tagolódások, a kiemlések, sőt az utolsó bekezdés bmondása is, hogy az aláírás helyét meg tudjam határozni. A jó megfogalmazás és az írásjelek megfelelő hangsúlyozása igen fontos. Ez persze nem azt jelenti, hogy írás közben én nem gondolkozhatom. Szakszövegeknél mégsem merek nyelvi kifogásokat emelni.

A gyorsírt szövegnél talán könnyebben áttekinthető a gyakran igen hosszú mondatokban az írásjelek kitételének ellenőrzése. A hangfelvételtől való írás igen nagyfokú koncentrációs készséget igényel, de véleményem szerint jobban véd a térbeli „Félrelépésektől”. Telefonhívás, vagy más megszakítások esetén alapelveként követem, hogy legalább egy írásjeglig írjak.

Még valamit a pontírás olvasásáról. Igen, hosszabb idő után elfárad bele a kéz. De úgy gondolom, így a szöveg tartalmát intenzívebben fel tudjuk dolgozni, ezenkívül iskolázza a helyesírást és a nyelvtant, és kevésbé ad okot a félreértésekre, mint a felolvasott szöveg. Szá-

munkra lényeges könnyítés, hogy szövegeket és információkat hangszalagra, illetve kazetára vehetünk, vagy ott tárolhatunk, de a velük való közvetlen munka kevésbé áttekinthető.

A pontírást ezért tartom számunkra feltétlenül hasznosnak és kívánatosnak.

(Fordította Pálfi Ferenc)

* MEGHÍVÓ *

JÁTÉK

VETÉLKEDŐ

TOMBOLA

Szeretettel meghívjuk
Önt és kedves családját
1986. december 31-én,
19 órakor kezdődő

**Szilveszteri
mulatságunkra**

+

Belépődíj:
130 Ft/fő (vacsorával)

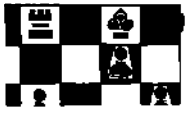
+

A zenét
a CSIBÉSZ zenekar
szolgáltatja

Jegyek kaphatók:
a szövetség budapesti
székházában
november 15-től december 15-ig
délután 17 és 19 óra között

Minden érdeklődőt szeretettel vár
a rendezőség!

* MEGHÍVÓ *

Bulgária nyerte az 1986. évi Irisz Kupát

KÉSZÜLÜNK A II. CSÖRGŐLABDA VILÁGBAJNOKSÁGRA

A Vakok és Gyengénlátók Nemzetközi Sportszövetsége (IBSA), a II. Csörgőlabda Világbajnokság színhelyéül a hollandiai Roermond városát jelölte ki.

Csapatunk az 1985. évi olaszországi Európa-bajnokság után rövid pihenőt tartott, ezt követően a téli hónapokban kondicionálótermi erősítéssel töltött el mintegy két hónapot. Az év januárjától egy tornatermi és egy kondíciótermi edzéssel készültünk az első Magyar Kupára, melyet 1986. március 1-vel kezdtünk meg öt csapattal.

A Magyar Kupa első fordulóját a FORTUNA csapata nyerte meg, négy győzelemmel. Március hóban bemutatkozott a Világbajnokságra készülő válogatott is Levocán, a hagyományos Szlovák Kupán.

Csapatunk négy napot töltött el Levocán, ahol Jugoszlávia, Lengyelország és Bulgária klubcsapataival találkozott a farszto téli alapozás után.

A tornát rendező OBZOR anyagi támogatásával megrendezett Szlovák Kupán elért eredményeink:

Levoca Start—Budapest	2:2
Budapest—Szófia	2:2
Budapest—Varsó	3:2
Novi-Sad—Budapest	3:2
Budapest—Levoca	
Student	15:1

A torna végeredménye:

1. Szófia	13 pont
2. Novi-Sad	12 pont
3. Budapest	8 pont
4. Start Levoca	5 pont
5. Varsó	4 pont
6. Student Levoca	0 pont

Március hónapban tovább tartott az erőgyűjtés, mert a tornatermi edzés mellett heti egy városligeti futóedzésen is részt vett a VB-re készülő válogatott keret.

Április 26-án rendeztük meg a Magyar Kupa második fordulóját. A csapatok a tornatermi edzéseken lassan elérték azt a formát, amely néhány mérkőzésen tetszetős játékot nyújtott.

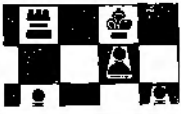
A Magyar Kupa II. fordulója végeredményei:

1. Fortuna	12 pont
2. Atléta	9 pont
3. Challenger	6 pont
4. Viktória	3 pont
5. Boluna	0 pont

A gólok száma is növekedett az első fordulóhoz képest, mert míg az első fordulóban 65 gól, a másodikban már 88 gól született a 9 mérkőzésen.

Schmitt Pál, a NOB tagja, a MOB főtítkára megnyitó beszédét mondja (a képen látható még Dr. Sente László, az OFOTÉRT vezérigazgatója, Dr. Bacsó László, az OFOTÉRT vezérigazgató-helyettese, Nádai András, az OFOTÉRT kiskereskedelmi osztályvezetője és Tálosi Ferenc edző)

Dr. Bódi István főtthkár és Roel Moberts, a Nemzetközi Goalball Bizottság elnöke jó hangulatú eszmecserét folytat a látássérültek nemzetközi sportéletéről

Az áprilisi Magyar Kupa után folytatódott a válogatott csapat felkészülése a Világ bajnokságra.

Ez az időszak még vegyes, úgynevezett erő-állóképesség és játékkészség fejlesztésre szánt idő volt, de június végén „mér-cét” tettünk a csapat elé, mert Novi-Sadon a Vajdaság legjobb csapataival még mindig csak közepes sikerrel mérkőztünk meg. Ezen a tornán csak a csapat erőnlétét lehetett dícsérni. A játékkészség és a figyelem koncentrációja még nem volt az igazi.

A Budapest Válogatott mérkő-zéseinek eredményei:

Budapest—Vojvodina	1:2
Budapest—Zágráb	1:5
Varsó—Budapest	2:2
Szófia—Budapest	2:5
Budapest—Subotica	10:1
Novi-Sad—Budapest	5:1

A döntőben az 5—6. helyért mérkőztünk a bolgár csapattal:

Budapest—Szófia 9:0

A novi-sadi torna értékét le-számítva megmutatta, hogy az erőnléthez hozzátartozik a kon-centrált játékkészség valamint egy olyan lélektani helyzet megteremtése, amely nélkül nem lehet eredményes a csapat játéka.

A csapatok valamint a válo-gatott keret játékosai a világ-bajnokságra történő felkészülés folyamatossága érdekében júli-us 1-től 25-ig egységesen sza-badságon voltak. Július utolsó hetében folytattuk a szokásos edzéseket, majd augusztus 1-től heti három alkalommal (kedd, csütörtök, péntek) megkezdtük a felkészülés utolsó, intenzív, a világ bajnokságra felkészítő ed-zést. Szeptemberben újabb két nagy tornán szerepeltünk.

Szeptember 13—14-én szlo-vákiai meghívásnak tettünk ele-

get, a Szlovák Vakok és Gyen-génlátók nemzetközi INTER-KUPÁ-ján vettünk részt Lő-csén.

Az INTERKUPA eredményei:

1. Lőcse 5 pont
2. Budapest 3 pont
3. „BERLIN” (DDR) 2 pont
4. „BERLIN” (DDR) 2 pont

Az Interkupát követő hétvégén következett az év utolsó nagy felmérő versenye a budapesti

II. IRISZ KUPA.

Az elmúlt évi sikeres IRISZ KUPA megrendezése után tíz csapatra bővült a résztvevők száma.

Soós Mihály elvtárs, az AISH fő-tanácsosa és Dr. Bódi István főtthkár a megnyitó utáni fogadáson a hazai látássérültek sporthelyzetéről folytat eszmecserét

A rendező, a VGYOSZ mellett működő Sportbizottság, vala-mint az együttműködő társ-szervek segítségével gondosan és színvonalasan előkészített nemzetközi versenyen az alábbi csapatok vettek részt: (Besoro-lás az 1985. évi EB eredményei alapján)

„A” CSOPORT

- Magyarország „A”
- Ausztria „A”
- Finnország
- Levoca (Csehszlovákia)
- Lengyelország

„B” CSOPORT

Bulgária
Dánia
Magyarország „B”
Ausztria „B”
Novi-Sad (Jugoszlávia)

Az „A” és „B” Csoport csoporton belüli körmérkőzéseken döntötték el a csoport végső sorrendjét.

„A” CSOPORT eredményei

Magyarország—Ausztria 3:2
Finnország—Levoca 3:0
Lengyelo.—Ausztria „A” 4:3
Magyaro. „A”—Finnország 1:1
Levoca—Lengyelország 0:2
Magyarország „A”—Levoca 1:2
Finnország—Lengyelország 1:4
Levoca—Ausztria „A” 3:2
Magyaro. „A”—Lengyelo. 3:1

„B” CSOPORT eredményei

Dánia—Bulgária 4:4
Auszt. „B”—Magyaro. „B” 1:5
Novi-Sad—Bulgária 1:0
Dánia—Ausztria „B” 4:1
Magyaro. „B”—Bulgária 3:4
Dánia—Magyarország „B” 3:1
Ausztria „B”—Novi-Sad 1:4
Magyaro. „B”—Bulgária
Dánia—Novi-Sad 4:0

A csoportmérkőzés eredménye:**„A” CSOPORT**

1. Lengyelország 11: 7 9 pont
2. Magyarország 8: 6 7 pont
3. Levoca 5: 8 6 pont
4. Ausztria „A” 14:19 3 pont
5. Finnország 8:12 4 pont

„B” CSOPORT

1. Dánia 15: 6 10 pont
2. Bulgária 15:10 7 pont
3. Magyarország 9:11 6 pont
4. Ausztria „B” 6:17 0 pont
5. Novi-Sad 5: 6 6 pont

Munkában a technikai bizottság (jobb szélén a vándorserleg)

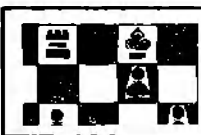
Pillanatkép a nemzeti Sportszarnokból a magyar—dán mérkőzésről

A csoportok 1—2. helyezett csapatai az IBSA szabályai szerint kisdöntőben döntötték el, hogy mely csapatok mérkőzhetnek az 1—2. illetve a 3—4. helyért.

Kisdöntő végeredményei:

A/1. Lengyelország
B/1. Dánia
B/2. Bulgária 1:5
A/2. Magyarország 3:2

- 1—2. helyezett
Dánia—Bulgária 2:3
- 3—4. helyezett
Magyaro. „A”—Lengyelo. 5:3
- 5—6. helyezett
Levoca—Magyaro. „B” 5:6
- 7—8. helyezett
Finnország—Novi-Sad 4:3
- 9—10. helyezett
Auszt. „A”—Auszt. „B” —

Munkában a magyar csapat

*A harmadik helyezett magyar „A” csapat (balról jobbra):
Tálosi Ferenc edző, Farkas Ferenc, Szabó András és Nagy István*

Pillanatkép a záróbankettől

A legeredményesebb dobó díját kapta:

- Zahriev Bulgária 16 gól
Oláh József Magyarország. 11 gól

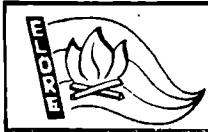
Az 1986. évi II. IRISZ KUPA végeredménye:

1. Bulgária
2. Dánia
3. Magyarország „A”
4. Lengyelország
5. Magyarország „B”
6. Levoca
7. Finnország
8. Novi-Sad
9. Ausztria „A”
10. Ausztria „B”

A torna fődíját dr. Szente László az OFOTÉRT Vállalat vezérigazgatója adta át a győztes Bulgária csapatának.

Ezen a helyen mondunk kö-

szönetet azoknak a társszerveknek akik önkéntes hozzájárulásukkal lehetővé tették a II. IRISZ KUPA lebonyolítását és nem csak anyagi támogatásuk-

ban részesítettek bennünket, hanem részt vettek a verseny előkészítésében, lebonyolításában is.

Sokat tettek azért, hogy a hazánkba először látogató külföldiek kellemes emlékekkel utazhattak vissza, ezzel is öregbítve hazánk vendégszerető népének hírnevét.

Köszönetünket fejezzük ki a „Zalka Máté” Katonai Főiskola parancsnoki karának és Testnevelési Tanszékének a verseny első napi lebonyolításának lehetőségéért és a segítségért.

Az OFOTÉRT, a DUNATOURS, a GRANVISUS és a MOM mindazon dolgozóinak, vezetőinek, akik aktív közreműködésükkel nagyban hozzájárultak a verseny sikeréhez.

Megköszönjük Mr. Moberts segítőkézségét és támogatását — aki az IBSA Csörgőlabda Albizottságát képviselte az eseményen, mint meghívott vendég.

Köszönetet fejezünk ki a Magyar Olimpiai Bizottságnak — mely felkarolta rendezvényünket — és Schmitt Pálnak, a MOB főtitkárának, aki jelenlétével is megtisztelte a versenyt.

Végül azoknak a társadalmi munkásoknak mondunk köszönetet, akik különböző szervezetek részéről segítették a verseny lebonyolítását és külföldi vendégeinket is pártfogolták.

Tálosi Ferenc
edző

Kedves kisdobos és úttörő pajtások!

Szeretettel köszöntelek Benneket. Azt tudjátok, hogy 1848. szeptember 29-én a Pákozdi és Sukoró közötti síkon küzdött a szabadságharcos honvédsereg. A győzelem emlékére e napon köszöntjük a katonákat, határőröket, munkásőröket. Szeptember 29-e a fegyveres erők napja. Az iskolákban az úttörőcsapatoknál ez egyben a csapatzászló ünnepe is. Szeptember 29-re minden kisdobos és úttörőközösségben megtervezik, mit tesznek az új úttörőévben a csapatzászló becsületéért.

Bemutatom nektek az új felnőt, illetve gyermekvezetőség tagjait, hogy tudjátok, kihez és kikhez kell fordulnotok munkátok során.

Felnőttvezetőség:

Csapatvezető: Péro Gyöngyi
Kisdobosfelelős: Ruff Ágota
Kultúrfelelős: Varró Attila
Nevelőotthoni összekötő: Lócsei Judit
Pénztáros: Várhelyi Iván
Képzésfelelős: Majoros Katalin
Sportfelelős: Dr. Heppné Mercsényi Judit

Gyermekvezetőség:

Csapattitkár: Berkovics Gábor
Csapattitkár-helyettes és kisdobos felelős: Kovács Yvette
Kultúrfelelős: Mészáros Krisztina
Krónikás: Nagy Tünde
Sportfelelős: Dombi Andrea
Faliújság és sajtófelelős:
Kovács Ildikó
Dobos: Németh Attila

Postás: Dákai András
Zászlós: Vida Gyula
Zászlókísérő: Izsák Lőrinc és Ignác István

Fő feladataink ebben az úttörőévben:

Az iskolai munka segítése érdekében és a jó tanulás buzdítására két tanulmányi versenyt is hirdetünk. Az egyik az őrök közötti tanulmányi verseny, a másik pedig a Finta István matematikai emlékversenyt, amin korcsoportonként kell megoldanotok feladatokat. Ezeket pontosan, s év végén értékes jutalmakat kapnak a legjobbak.

A kézhez kapott eseménynaptárban hónapra lebontva megtalálhatjátok az ünnepek, vetélkedők és a szerdai foglalkozások rendjét.

Három szabadnapotok van az év során, amint tanítás nincs csak úttörőprogramok. Az egyik szeptember 25-én a fegyveres erők napja tiszteletére rendezett rajkirándulás, május 6-án lesz az akadályverseny, a harmadik pedig az avatással egybekötött gyermeknap. Ezen kívül a jó munkát végzett karénekeseknek szervezünk egy jutalomkirándulást.

Az egész évet a próbázás fogja át, melynek pontos kidolgozásán most fáradoznak az úttörővezetőség tagjai. Az egész úttörőévre jó és kitartó munkát és eredményes tanulást kívánok a csapatvezetőség nevében: Péro Gyöngyi.

Péro Gyöngyi
csapatvezető

KOVÁCS CSONGOR:

A gyengénlátók oktatásának pályaválasztása előkészítésének néhány aktuális kérdése

(A béke nemzetközi éve alkalmából szövetségünk budapesti székházában, 1986. május 30-án megtartott kerekasztal-beszélgetés negyedik előadása.)

Referátumomban négy kérdéssel szándékozom röviden foglalkozni:

1. Milyen eredmények születtek az utóbbi időben a gyengénlátók speciális beiskolázási lehetőségeinek bővítése terén?

2. Mit tesz a budapesti gyengénlátók intézete a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, s ezzel együtt a tehetségek támogatása terén?

3. Hogyan törekszünk a szabadidő változatos, hasznos eltöltésére való nevelésre, az iskola nyitottságának fokozására?

4. Melyek a pályaválasztás előkészítésének javítása terén az előttünk álló fő feladatok?

1. Ami az első kérdést illeti, először is emlékeztetni szeretnék arra, hogy a gyengénlátók oktatása 1928-ban kezdődött hazánkban, a vakok iskolájában szervezett osztályban. Az első önálló, nevelőotthonos iskola 1956-ban létesült Budapesten. A beiskolázási lehetőségeket — országos szinten — a debreceni intézet 1972-ben történt megnyitása javította jelentősen, majd újabb nagy lépést jelentett e tekintetben a budapesti új intézet 1982-es beindítása.

Az első önálló gyengénlátók iskolájának létesítése óta eltelt kerek három évtized alatt megtízszereződött a beiskolázott

gyengénlátó tanulók száma, számuk ma már a két intézetben meghaladja a 320-at. Közülük kb. 250 a bentlakó növendék, kb. 70 a bejáró tanuló. Immár négy év óta a budapesti iskola enyhe fokban értelmileg sérült tanulókat is felvesz a kiegészítő tagozat osztályaiba.

Nincs most mód a beiskolázási adatok részletes elemzésére. Egy-két, az utóbbi években erősödő tendenciára azonban rá kívánok mutatni.

a) A beiskolázáskor a tanulók látásélesség (visus) értékei egyre inkább az alsó határ felé tolódnak el. (Az 1985/86-os tanévben alsó visus-határértékű, vagy annál is rosszabb visusu volt a budapesti intézet tanulóinak 44,5%-a.) Ezzel együtt igen öröndetes, hogy az iskolai munka eredményeképpen a tanulók jelentős részének javult a látása. Tíz év (1974—1984) távlatában kimutatható, hogy az első mért adatokhoz viszonyítva a tanulók 50%-ának javult a látásélessége, 43,8%-ának változatlan maradt, s csak 6,2%-ának romlott. Minél magasabb osztályfokot nézünk, annál jelentősebb a javulás.

b) Nő azon tanulók száma, akiknél a látássérülés mellett egyéb sérülések is jelentkeznek

(mozgássérülés, beszédhiba, különböző részfunkció-kiesések stb.), s ez a velük való foglalkozás speciális eszközeinek, módszereinek kimunkálását teszi szükségessé.

c) Végül fel kívánom hívni a figyelmet arra, hogy a beiskolázáskor egy bizonyos területi koncentráció figyelhető meg. Az 1985/86-os tanévben beiskolázott tanulók 42,1%-a budapesti, 15,8%-a Pest megyei. Tehát a budapesti és a Pest megyei tanulók teszik ki az intézeti tanulólétszám 57,9%-át. További 14 megyéből (csak Békés, Csongrád, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár megyékből nincs gyerekünk) iskolázunk be 72 tanulót (42,1%). Mivel a debreceni intézet tanulóinak 62,7%-a Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyékből való, megállapítható, hogy fokozódott az a tendencia, hogy a tanulók jelentős része csak viszonylag kisebb távolságokról nyer beiskolázást. Minden bizonnyal továbbra is vannak még az országban a gyengénlátók beiskolázását tekintve „fehér foltok”.

A gyengénlátó tankötelesek száma — becslések szerint — országos szinten 1200—1300-ra tehető. A debreceni és a budapesti intézetben e tanulólét-

szám kb. egynegyede nyer speciális beiskolázást. Az elmúlt évek nagy vívmánya az *utazó tanári rendszer* létrejötte. Az utazó tanárok közreműködnek az általános iskolákban (óvodákban) tanuló gyengénlátók felkutatásában, szüleiknek, pedagógusaiknak tanácsokat adnak, a gyerekeket segédeszközökkel látják el, s szükség esetén korrekciós foglalkoztatásban részesítik őket. A jövőben az utazó tanári munka *prevenatív* jellegének erősítését, az utazó tanári hálózat országossá tételét, ezzel együtt az utazó tanári munka tárgyi és személyi feltételeinek javítását tekintjük fontos feladatnak.

2. Immár hosszú évek óta nevelésünk egyik központi feladata a látóképesség csökkenése okozta *másodlagos sérülések negatív hatásainak megelőzése, csökkentése*, a különböző okok miatt hátrányos helyzetűek felzárkóztatása. Speciális lehetőséget kínálnak mindehhez a korrekciós foglalkozások, korrepetálások, a beszédhibajavítás és a gyógytorna-foglalkozások.

Az utóbbi években a hátrányos helyzetűek felzárkóztatásával egyenrangú feladat lett a *tehetséggondozás*. A budapesti gyengénlátók intézetében a tehetséggondozást szolgálja a szakköri munka, a fakultáció és a zene- illetve nyelvtanulásban való részvétel.

Az iskolában jelenleg öt *szakkör* működik (könyvbarát, rajz, matematika, úszás, ritmikus sportgimnasztika), összesen 60 tanulóval. Ez azt jelenti, hogy növendékeink kb. egyharmada valamelyik szakkör tagja.

A szakköri munkát egészíti ki az *énekkar* tevékenysége.

Az idei tanévben került sor első ízben — gondos előkészítés után — a *fakultáció* bevezetésére. (A fakultációs tárgyak a 7—8. osztályban szerepelnek ciklusonként 3 órában.) A számítástechnika alapjai 6, a háztartási ismeretek 7, a tájékozódás az információk világában fakultáció; 4 tanulóval működik az 1985/86-os tanévben (mind 7. osztályosok). A tapasztalatok igen pozitívak. A tanulók lelkesen, érdeklődően vesznek részt a munkában. A következő tanévben is hasonló témákban szervezzük a fakultációt (kiterjesztve azt a 8. osztályra is), nem mondva le egy későbbi nyelvi fakultációról sem. E tanévben — a múlt évihez hasonlóan — több tanulóknak iskolán kívüli szervezésben vett részt *nyelvoktatásban*. Ezt a jövőben is támogatjuk.

Az 1984/85-ös tanév 2. felében indult meg intézetünkben a *hangszeres zenetanítás*, a XIV. kerületi Állami Zeneiskola tanárainak közreműködésével. A hegedű-, zongora-, illetve furulyaoktatásban az 1985/86-os tanévben 17 tanuló vesz részt. A hangszerterésükre intézetünk biztosítja.

3. Nevelési és oktatási terünk hangsúlyozza, s mindennapi munkánkban messzemenőig szem előtt tartjuk, hogy a tanórai és a tanórán kívüli nevelő-oktató munkát egymással szerves egységben megvalósítandónak tekintjük az *egész napos nevelés* folyamatában, mely folyamatban a tanórán kívüli nevelőmunka a tanóra ki-

egészítője, továbbfejlesztője, s ez a kapcsolat, hatás kölcsönös.

A tanulók egész napos foglalkoztatásának mennyiségi és minőségi fejlesztése magába foglalja a délutáni tanulás hatékonyságának növelését — többek között az életre való felkészítés, az önállóságra nevelés szempontjait is figyelembe véve —, a nevelőotthoni munka, játék, kultúrfoglalkozások színvonalas tervezését, vezetését, a kötetlen szabad idő változatos, az egyéni érdeklődésnek megfelelő eltöltése, felteteleinek megteremtését stb.

A hetenként egy alkalommal, a szakkörök többségével egy időben szervezett ún. *forgó foglalkozások* biztosítják, hogy az intézet valamennyi tanulója lehetőséget kapjon a képességei, vágyai, érdeklődési köre szerinti tevékenység végzésére, évenkénti választás szerint, a nevelőotthoni csoportba tartozástól függetlenül. A forgók változatos témájúak, az 1985/86-os tanévben pl. a következő forgókat szerveztük: papírbábkészítés, bábkészítés, irodalmi, dia, állatbarát, népek dalai és játéka, vöröskeresztes, sakk.

A szabad idő eltöltésének fontos színtere az *úttörőmozgalmi munka*, mely — a nevelőotthon sajátos körülményeit figyelembe véve — a szorosabbban vett mozgalmi programoktól a képzési, rendezvényeszerű összejövetelekig a gyerekek egész napját igyekszik átfogni. Az úttörőmozgalmi munka jó lehetőséget biztosít az iskola nyitottságának fokozására (közös rendezvények más iskolák pajtásaival, vetélkedőkön, kórustalálkozókon,

sportrendezvényeken részvétel stb.).

Az iskola nyitottságához tartozik a szülői házzal való kapcsolat erősítése. Fontosnak tartjuk az iskola és a család nevelőhatása egységének erősítését, a szülők rendszeres tájékoztatását, minél többoldalú bevonásukat az iskolai életbe (részvétel nevelési értekezleteken, osztálykirándulásokon, ünnepélyen, az úttörőcsapat rendezvényein stb.). Május 7-én „nyílt napot” szerveztünk nagy sikerrel. Intézetünk nyitottságához tartozik több termelőüzemmel, a *patronálókkal* való rendszeres kapcsolatunk. Nem is szólva a látássérültek oktatása, társadalmi beilleszkedése, érdekvédelme feladatait felvállaló hazai és külföldi intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolatainkról.

4. A 8. osztályos tanulók pályairányítása, pályaválasztásának előkészítése az új intézet megnyitását követően, a felső tagozat megindításával vált a budapesti gyengénlátók iskolájának fontos feladatává. (Korábban ezt a munkát Budapesten a vakok iskolája végezte, s mindvégig igen eredményesen, körültekintően a debreceni gyengénlátók intézete.)

A gyengénlátók általános iskolájának nevelési és oktatási terve *alapelveként* jelöli meg a következőket: „A gyengénlátók általános iskolája a tanulók pályaválasztása, munkahelyezése jelenlegi gyakorlatának, az érvényben levő egészségügyi rendelkezések ismeretében, a növendékek különböző szintű és irányú érdeklődésének, fizikai és szellemi, látásbeli ké-

pességeinek figyelembevételével alapozza meg, segítse a reális pályaválasztást. A pályaválasztási tanácsadást az oktatási-nevelési folyamat szerves részévé téve készítse elő a fiatalokat a mind sokoldalúbb továbbtanulásra (szakmai és középiskolai tanulásra egyaránt)”.

Hosszú lenne most elemezni, hogy az egyes tantárgyak, az osztályfőnöki óra, a tanítási órán és az iskolán kívüli nevelés milyen lehetőségeket kínál az előbbi feladat megvalósítására. S nem tartom most feladatnak azt sem, hogy mindent szembeállítsam a sokoldalú továbbtanulást, munkábaállást ugyancsak leszűkítő — mindannyiunk által ismert — nehézségekkel.

Arról kívánok röviden beszámolni, hogy az 1983—1986 között a budapesti iskolában tanulmányait befejező összesen 53 tanuló közül 50 továbbtanult, illetve tanul, mindössze 3 nem.

Az 50 továbbtanuló megoszlása a továbbtanulás irányára szerint:

- általános gimnázium 6 tanuló,
- dolgozók gimnáziuma levelező tagozat 12 tanuló,
- szakközépiskola (kereskedelmi, közgazdasági, élelmiszeripari, óvónői) 8 tanuló,
- szakmunkásképző (kereskedelmi, nyomdaipari, faipari, élelmiszeripari) 21 tanuló,
- gépipró szakiskola 2 tanuló,
- zongorahangolói tanfolyam 1 tanuló.

A szakmunkásképzés területén a lehetőségek a hagyományosak. (Tanulóink kárpitosnak,

könyvkötőnek, iparcikk-eladónak készülnek.) Nagy figyelemmel kísérjük az 1985-ben gépipró szakiskolába felvettek sorsát, későbbi elhelyezkedési lehetőségeit. Sokat várunk az 1986-ban közgazdasági szakközépiskolába jelentkező tanulóinktól. A gimnáziumot levelező úton elvégezni akarók pályaválasztása négy évre kitolódik. Bizunk benne, hogy a magasabb szintű végzettség előnyösen fogja befolyásolni pályaválasztási lehetőségeiket, munkábaállási esélyeiket.

A pályaválasztás előkészítése, a munkábaállás segítése terén fontos feladatnak tartjuk a következőket:

- a gyermeki vágyak és a reális lehetőségeket jobb összehangolása, *reális énkép* kialakítása a gyerekekben;
- az életre való felkészítés érdekében az *önállóságra* nevelés erősítése, lehetőségek biztosítása a differenciált képességfejlesztésre, a sokoldalú önmegvalósításra;
- felkészítés a munkás szerep, a társadalmilag hasznos egyén szerepkörének megfelelő gyakorlására, *a munka*, a munkás ember *megbecsülésére* nevelés;
- a látássérültek intézményeivel, társadalmi, érdekvédelmi szervezeteivel karöltve a *végzettek társadalmi beilleszkedésének segítése* felvilágosító, propaganda-munkával, egyéni segítségnyújtással, utógondozással;
- törekvés a nyitottságra, az iskolán kívüli intézményekkel, különböző munkahelyekkel való kapcsolat kialakítása, illetve erősítése, ez

által is hozzájárulás a gyen-
génlátók számára alkalmas
szakmák, munkalehetőségek
körének bővítéséhez.

Mindezen, és sok most nem
vázolt (pl. az új oktatási tör-

vény bevezetésével együttjáró)
nem kevés, de tanulóink érde-
kében szívesen vállalt feladatot
csak úgy tudjuk megvalósítani,
ha békében, biztonságban élhe-
tünk, dolgozhatunk. A békéért

minden lehetséges eszközzel
küzdeni, mindannyiunk — a
látássérültek neveléséért, sor-
sáért felelős szakembereknek is
— alapvető, ugyanakkor fel-
emelő feladata.

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdélics Ferenc: Közlekedési rovat

Seres Gáborné: Kulturális rovat

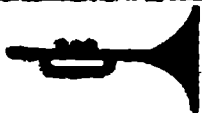
Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Seres Gáborné: Női rovat

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
	TUDÓSÍTÁS A VGYOSZ KÖZPONTI ELNÖKSÉGÉNEK 1986. 09. 25-I ÜLÉSÉRŐL	1
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	2
<i>Szonda Klára</i> :	EGY ÚJABB SZÜLETÉS NAP	7
	ABLAK. TÖRTÉNET ÉS IDŐSZERŰSÉG	7
	TÁJÉKOZTATÓ A VI. TECHNIKAI SEGÉDESZKÖZÖK KONFERENCIÁRÓL ÉS KIÁLLÍTÁSRÓL	9
<i>Monostori Józsefné</i> :	EGY NAPSUGARAS NYÁR BALTENHAGENBAN	11
<i>Orbán József</i> :	EMBERTELEN FOGADTATÁS; MEA CULPA?!	13
	SZEMELVÉNYEK A 700 ÉVES GYÖMRŐ KÖZSÉG TÖRTÉNETÉBŐL	13
	„JÁTSSZÁL VELÜNK”	17
<i>Martina Rothe</i> :	OLVASÓI LEVÉL A PONTÍRÁSRÓL	17
	MEGHÍVÓ	18
	BULGÁRIA NYERTE AZ 1986. ÉVI IRISZ KUPÁT	19
	KEDVES KISDOBOS ÉS ÚTTÖRŐ PAJTÁSOK!	23
<i>Kovács Csongor</i> :	A GYENGÉNLTÓK OKTATÁSÁNAK, PÁLYAVÁLASZTÁSA ELŐKÉSZÍTÉSÉNEK NÉHÁNY AKTUÁLIS KÉRDÉSE	24

*

19 éves, 95⁰/₀-os gyengénlátó lány vagyok. Hasonló korú fiatalok síkírású leveleit várom az alábbi címre: Bacsics Edina, Tompa, Munkácsy utca 24. 6422

*

Eladó egy jó állapotban lévő, modern vonalú pianino. Érdeklődni lehet az alábbi telefonszámokon: 892-614, 690-122.

*

Ötvenes, kellemes megjelenésű, arányosan telt alkatú, kreatív, monogám sorstárs író ezúton keresi élet- és segítőtársát, hasonló hiányosságú és adottságú, olyan gyengénlátó, káros szenvedélyektől mentes sokoldalú, művelt, érzelemgazdag, rendezett életvitelű, művészeti érdeklődésű, finomlelkű 60 év körüli férfi személyében, aki kölcsönös szimpátia esetén életcélként is tekintené közös életvitelüket, alkotásaikat saját budai zöldövezetben lévő otthonában. „Similis simili gaudet” jeligére kéri a kizárólag síkírású leveleket a szerkesztőségbe.

*

Vásárolnék Klein-szekrényt, minden megoldás érdekel. A jelentkezéseket a következő telefonszámra kérem: 375-010, 19 és 22 óra között.

*

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

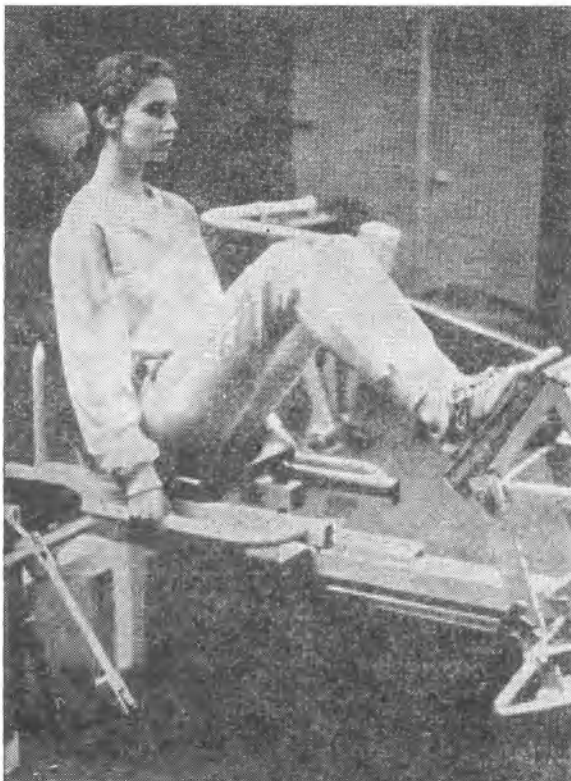
*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

**A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA**

FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

60 7571 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor vezérigazgató

